

זאת ה'תורה

שבת אחרי-קדשים תש"פ

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבְיָטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

27 עבודת ה' בחמשה ימים למה אסור להיות עיתונאי? 03
נקודה מעובדת

מעין גנים קדשים רכילות והצלה 27 פרי הארץ ל"וספרתם לכם" הילולת רמ"מ מויטבסק 04

פרקי אבות פרק ג' 28 חטא העגל ומיתת בני אהרן אור החיים לפרשת אחרי 21

ארבע מהפכות מנשים למדניות ללימוד נשים 29 עליה בקדש ב"קדשים תהיו" אור החיים לפרשת קדשים 22

הסיפור החסידי הרבי מקאמרא 32 מקום שבעלי תשובה עומדים שפת אמת לפרשת אחרי 23

מענות ותשובות תשובות הרב לשואלים 34 אחדות וקדושה שפת אמת לפרשת קדשים 24

רמז בפרשה אחרי-קדשים 35 הניגון החסידי ניגון 448 25

המדור אלרביאן אנן בחביבותא 37 מעין גנים אחרי מות תצאזל 26

הקדמת המערכת

שבת שלום לקוראים היקרים, מוגש בפניכם גליון **ואביטה** לשבת אחרי-קדשים, מלא בכל טוב באופן של כפליים לתושיה, לרגל הפרשה הכפולה.

מה בגליון?

נפתח כמובן עם **נקודה מעובדת** משיעור — **עבודת ה' בחמשה ימים** — על תודעת הזמן שלנו [שלשום/אתמול/היום/מחר/מחרתיים] ומקומה בעבודת ה'. משם נעבור לשיעור טלפוני שמסר הרב במוצאי יום ההילולא של מרא דארעא דישראל, **רבי מנחם מענדיל מויטבסק**, בו ביאר תורה **מפרי הארץ ל"וספרתם לכם"** העוסקת בתהליך התשובה והטהרות שלנו בספה"ע, במניעת טומאת החטא את הדבקות בה' ובכח לצאת ממנה. **באור החיים לפרשת אחרי מות** — **חטא העגל ומיתת בני אהרן** — נלמד על הפגמים והמעלה שבחטא בני אהרן. וב**קדשים** — **עליה בקדש ב"קדשים תהיו"** — נלמד על שלשת ביאורי אוה"ח לציווי הפותח את הפרשה, בסדר של הכנעה-הבדלה-המתקה. **בשפת אמת לפרשת אחרי-מות** נלמד על יומם של צדיקים — ר"ה ועל יום של בעלי תשובה — יוה"כ, ומהו **המקום שבעלי תשובה עומדין בו**. ובפרשת קדשים נלמד על **אחדות וקדושה** — מדוע נאמרה פרשה זו בהקהל. ונחתום את החלק הראשון עם **הניגון החסידי**, ניגון 448 על הפסוק **"גל עיני ואביטה" מהפרק החדש של הרבי**.

במעין גנים לפרשת אחרי-מות נלמד **מהו עזאזל** והקשר לתיקון הברית. ובפרשת אחרי מות נלמד על **רכילות והצלה** — על הקשר בין "לא תלך רכיל" ל"לא תעמוד על דם רעך" [או בקצרה — **למה אסור להיות עיתונאי?**]. בפרק ג' של **פרקי אבות** נלמד על ההבדל בין השראת **השכינה** שבעשרה להשראת שכינה על יחיד מישראל. וב**ארבע מהפכות** נלמד על המעבר במשך הדורות **מנשים למדניות ללימוד נשים** בימינו אנו. ב**סיפור החסידי** נקרא על בעל ההילולא של י' אייר — **רבי יצחק אייזיק מקאמרנא**. וב**מענות ותשובות** נקרא על חיזוקים לחולה ולבן נח החפץ להתגייר. בר**מזבז בפרשה** נלמד על מבנים בפרשת יום הכפורים ובציווי "ואהבת לרעך כמוך". ונסיים עם **המדור לילדים**, והשבוע רזי קופץ קצת קדימה בזמן כדי ללמד אותנו למה **"אנן בחביבותא תליא מילתא"** [אצלנו באהבה הדבר תלוי].

בשורה משמחת: ביום ראשון בשעה 20:30 יתקיים שיעור של הרב בשידור חי לכבוד "נצח שבנצח". ניתן לצפות בשיעור בערוץ הישיר של שיעורי הרב ולהאזין לו בפנימי-פון שמספרו 079-9211452 או במספר 02-4295164 [המספר פתוח לניידים כשרים].

**שבת שלום ומבורך,
המערכת**

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | **עיצוב:** דעה | **אביחיל** | **מערכת:** הרב יוסי פלאי, בעז יעקבי ואיחיל גלעדי

עבודת ה' בחמשה ימים

יותר, בו נוכחות ה' גלויה בקביעות. התורה, לשון הוראה, היא מורת הדרך לקראת מחר טוב יותר – היא מגלה את התמונה כיצד העולם צריך להראות בשלמות, בימות המשיח (עד ל"תורה חדשה" של משיח), ומדריכה כיצד להתקדם לאותו עולם. התפלה מרחיקה עד מחרתים, העתיד שאינו נראה לעין בבירור, ומייחלת לקיום "את רוח הטמאה אעביר מן הארץ" בזמן תחית המתים ("ביום השלישי" – אחרי "יחינו מיומים", היום ומחר, קיום המצוות ולימוד התורה – "יקימו ונחיה לפניו").

חמשת הימים גם מכוונים כנגד נרנח"י ומשלימים את ה"צלם" (יחוד האדם המודע לזמן): שלשום ואתמול כנגד נפש-רוח, השרש עמו נולד כל אדם, עוד לפני שיש מודעות אלקית גלויה (סוד **וה**, בהם מתקיים "בכל דרכיך דעהו"). נשמה-חיה-יחידה הם כבר התוספת של מודעות אלקית על גבי השרש. שלשום-אתמול-היום, הידועים ומושגים כבר לאדם, משלימים את ה-צ של הצלם – כחות המודע (הצדיק מקיים את כל המצוות וגם "בכל דרכיך דעהו"). מחר ומחרתיים הם שני מקיפים – מה שטרם קרה ולכן גם אינו ידוע-מודע – לימוד התורה כנגד ה-ל, מקיף החיה הקרוב ("כי הם חיינו וארך ימינו") והתפלה כנגד ה-ם הסתומה (הרומזת לסתימת הרוח הצפונית, מקור הרע והמות), מקיף היחידה הרחוק (ממנו נובעת התפלה להנצל משרש הרע, הפירוד – אפילו לרגע – מהדבקות בה: "הצילה... מיד כלב יחידתי").

תודעת הזמן שלנו, הבאה לידי ביטוי בשפה, מורכבת מחמשה ימים – שלשום, אתמול, היום, מחר ומחרתים – המרכיבים ביחד את עבודת ה' הנדרשת מאתנו, בסוד "בא בימים" (ה ימים ש"כל יומא ויומא עביד עבידתיה"): העבר שלנו (שלשום ואתמול) הוא תשתית הקיום הטבעית שלנו, שמצד עצמה אין בה מודעות אלקית – כל עיסוקינו הגשמיים ודבורינו הסתמיים. יחסית, העיסוק הגשמי-המעשי שלנו הוא התשתית הקיימת מהילדות הקדומה ביותר (ואף מהעיבור), שלשום, והדיבורים שלנו הם שלב בוגר יותר ובדרך כלל הם סיפור אודות העבר הקרוב, אתמול. בעבודת ה' נדרשת כאן עבודת "בכל דרכיך דעהו", לגלות-לדעת את נוכחות ה' גם בחולין שלנו. גילוי ה' בחולין הוא מעין עבודת התשובה, המשיבה לה' מה שנראה רחוק ממנו, ולכן ניתן לגלות גם למפרע שה' הסתתר גם במה שכבר עבר (שנראה כסתמי) – "בכל דרכיך דעהו" אפילו לדבר עברה".

ההוה שלנו, בכל רגע, הוא הזמן לקיים את המצוה המוטלת עלינו באותו רגע – "היום לעשותם"! כל מצוה היא נקודת חיבור לה' ברגע ההוה – מצוה לשון צוואה – מבלי לחשוב על העבר או על העתיד, ואפילו לא על מצוה אחרת (שעל כן "העוסק במצוה פטור מן המצוה", לבל תסיח דעתו מהחיבור הנעשה ברגע זה).

העתיד שלנו הוא החיבור המתמשך לה', כשהמסכת נפרשת והמבט מופנה לעולם טוב

פרי הארץ ל"וספרתם לכם"

התוועדות לכבוד הילולת רבי מנחם מענדיל מויטבסק

קיצור מהלך השיעור

מדי שנה נהוג לערוך התוועדות-רבתי בטבריה ביום הילולת רבי מנחם מענדיל מויטבסק, בעל "פרי הארץ". לרגל המגבלות השנה הסתפק הרב בשיעור טלפוני בתורה מופלאה מ"פרי הארץ" בענין ספירת העומר – תורה המסבירה את עבודת התשובה הפועלת את ההיטהרות שלנו בימי הספירה כאשר הנטהרת לבעלה.

פרק א מראה שמקור דבריו אצל המגיד ממעזריטש, בתוספת ביאור אדמו"ר הזקן בענין. **פרק ב** מסביר שראשית האמונה הנוגעת ל'עבודה' היא האמונה שה' מצמצם את עצמו להמצא בכל. **פרק ג** מסביר שהכתם והטומאה – הנובעים מהנקת תוספת חיות לקליפות – הם רוח המונעת מדבקות בה', ובעיקר כי הכח לצאת מהטומאה הוא להכניס את ה' לתודעה, לגלות שהוא נמצא בכל מקום. **פרק ד** הוא סיום הדרוש ב"פרי הארץ" בעבודת יחוד קוב"ה ושכינתיה – עבודת היחוד בין ה"מחר" הבלתי-מושג (המקיף) ל"היום" המושג (הפנימי) – והרחבת הדברים ליריעה של חמשה ימים בתודעת הזמן שלנו, כנגד נרנח"י (וביטוי הדברים ביחס לתפיסת "מעשה בראשית" ו"מעשה מרכבה").

"וספרתם לכם ממחרת השבת"³, שבעצם הווארט שלו כאן הוא ווארט של המגיד. הדבר לא כתוב כאן בפירוש בפרי הארץ, אבל זו דוגמה שהרבה מתוכן פרי הארץ הוא מה שרבי מענדלע קבל מהמגיד, וגם אדמו"ר הזקן קבל – או ישירות או דרך רבי מענדלע מויטבסק. זו דוגמה יפהפיה, לכן נתחיל ב"היום יום" י' אייר (נצח שבנצח), עוד שבוע:

"וספרתם לכם" – "בכל דרכיך דעהו"
יום ב דחה"ש תרכ"א בסעודה סיפר הצ"צ:
יום ב דחה"ש תקנ"ה בסעודה אמר אאזמו"ר (רבינו הזקן): ביים ב' דחה"ש תקכ"ה בסעודה

א. זיכור ה"לכם" ("היום יום") המגיד, רבי מענדלע ואדמו"ר הזקן

שבוע טוב, אנחנו במוצאי שבת א' אייר, יום ההילולא של בעל פרי הארץ, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן. כל שנה אנחנו מזכירים את ההוה-אמינא של הרב⁴ שראוי למנות אותו בתוך נשיאי חב"ד, שושלת הנשיאות. הרב המגיד סמך את ידיו עליו בתור ממשך ואדמו"ר הזקן היה תלמיד מובהק שלו – קבל את המרות שלו והיה מקושר אליו בלב ובנפש. נלמד תורה שלו על ספירת העומר,

נרשם (טלפונית) ע"י איתיל גלעדי. לא מוגה. מוצאי א' אייר תש"פ – הקלטה.

א תורת מנחם שיחת ליל שמח"ת תשמ"ח ט"ט.

ב ויקרא כג, טו.

אם כן, צריך בירור וגם לא-בירור. מהי שבת שאינה צריכה בירור? הוא לא מסביר כאן, אבל הכוונה היא עבודת היחודים – העבודה שלנו אחרי ש"נסתיימה עבודת הבירורים", כמו שאמר הרב¹. כאן צריך בירור, אבל אחרי עבודת הבירורים שהיא ההתכללות – זוכים שכל מדה תהיה בבחינת שבת, ואז אפשר להאיר את ה"לכס". עם המדות התמימות והשבתיות מאירים את ה"לכס". זהו, כפי שרבי מענדלע מסביר כאן בתורה, מקיימים את הפסוק "בכל דרכיך דעהו", פרשה קטנה שכוללת את כל התורה כולה², כידוע.

בירור ויחוד – מעשה בראשית ומעשה מרכבה

חוץ מזה שמבירור עולים לעצם השבת, שהוא יחוד, יש עוד ביטויים לכך: בירור קשור לסוד של "מעשה בראשית", שהוא יראה תתאה, ואילו העבודה שהמדה תהיה שבת – בה בורר אסור – היא כבר "מעשה מרכבה", יראה עילאה. הבטול של מעשה בראשית הוא שכל נברא, שמרגיש עצמו יש, מכיר את האין האלקי שבורא אותו – והדבר פועל אצלו בטול היש, יראה תתאה. בטול במציאות הוא יראה עילאה. כך צריך לתקן את כל המדות בספירה, ורק כך אפשר לקיים את ה"וספרתם לכס", להאיר את ה"לכס". עד כאן "היום יום" – מאד נחוץ לתורה שנלמד, ממש אותו ווארט.

ב. מציאות ה' בכל

נתחיל לקרוא את "פרי הארץ" בפנים, התורה ל"שבת שבתוך הפסח":

1 שיחת יום ב' דר"ה תשמ"ז; שיחת פרשת ויצא תשנ"ב (ע"פ שיחת שמח"ת תרפ"ט של הרבי הרי"צ). ובכ"מ.
2 ברכות סג, א.

אמר כ"ק מו"ר (המגיד ממעזריטש) וספרתם לכם, וספרתם הוא מלשון ספירות ובהירות. וספרתם לכם, צריכים לעשות שיהי' הלכס בהיר.

הוא מפרש "וספרתם" מלשון ספירות ובהירות – כמו אבן ספיר, "ספיר גזרתם"³ – ושצריך לעשות את ה"לכס" בהיר. ה"לכס" היינו דברי הרשות של האדם. זהו ווארט של המגיד שנראה כעת בפרי הארץ. כאן הוא אומר שזו העבודה של "בכל דרכיך דעהו"⁴, שבהשגחה פרטית דברנו עליה הרבה בזמן האחרון⁵.

בירור (התכללות-שלמות) ויחוד (שבתיות) בתיקון המדות

אחרי שאדמו"ר הזקן אמר את הווארט של המגיד הוא התבונן ואז הוסיף ווארט שלו: וישען כ"ק אאזמו"ר על זרועות קדשו וישורר את הניגון של ד' בבות בדבקות גדולה. אח"כ הגביה את ראשו הק' ויאמר – בניגון של שאלה: ובמה מספרים את הלכס? ותוך כדי דיבור אמר – בניגון של תשובה: בשבע שבתות תמימות, בבירור שבע המדות, שכל מדה ומדה תהי' כלולה משבע, תמים היינו שלם, ושלמות היא התכללות – שכל מדה כלולה מכל שבע המדות. זהו בירור שבע המדות – בירור כולל פעולה של התכללות ושלמות, שייך למושג עבודת הבירורים. בנוסף לכך שצריך לפעול התכללות צריך שכל מדה בעצמה – החסד, שכלול מכל שבע הספירות, וכך כל מדה – תהיה בדרגת שבת: ושבע המדות עצמם יהיו שבע שבתות, דשבת אינה צריכה בירור.

ג איכה ד, ז.

ד משלי ג, ו.

ה שיעור כ"ה ניסן, ספירת הוד שבגבורה (בכוונות ספירת העומר השתא) ועוד.

חלוקת העולם לחמש מדרגות

אף על פי שאת "פרי הארץ" כתב תלמיד, בכל אופן ניתן לדייק כמה שאנחנו יכולים. כאן הוא כותב סדר מסוים: דבר גשמי – חפצים גשמיים, כולל כח המעשה של הנפש; דיבורים – לבוש הדבור, אחד מעל המעשה; מחשבות – הלבוש השלישי, לבוש המיוחד כמו שלמדנו לאחרונה; מדות – עד כאן עולה כמו בספר התניא^ט, אבל אחר כך מדלג על השכל; רצונות – מדלג על חב"ד וקופץ לרצונות, כאילו זה כל מה שיש בעולם.

איפה השכל? היות שמחשבה היא "לבוש המיוחד" אפשר לומר שאצלו כאן השכל נדבק ואחוז במחשבה. היות שהרצונות הם מקור המדות – שרש ה"א באריך – הוא רוצה דווקא לחבר, לקפוץ מהמדות ישר לרצונות. הרצונות גובלים במודע – יש רצונות שהם על-מודע, שהאדם לא יודע, ויש מה שידוע. יש סיפור מהרבי מהר"ש^י – שהיום יום ההולדת שלו – שנתן לחסיד סדר לימוד, וכאשר אותו חסיד (שבקש מהרבי לתת לו סדר לימוד) אמר שאין לו חשק ללימוד שהרבי קבע לו (ו"אין אדם למד תורה אלא במקום שלבו חפץ^י) אמר לו הרבי שהוא בעצמו לא יודע מה הוא רוצה. יש מהרבי הוראה שצריך להתבונן עד

שתגלה מה שאתה רוצה באמת (ואחר כך,

וספרתם לכם ממחרת השבת [שמות כג, טו] נאמר בזוהר [ח"ג צז] כהיא איתתא דיבתא ביומי מסאבותא.

זהה מסביר ש"וספרתם לכם" הוא כמו "וספרה לה"^ח, כאותה אשה שיושבת בימי הטומאה שלה וסופרת שבעה נקיים, ואז היא טובלת וטהורה לבעלה. הטהרה-הטבילה והזיווג הם בשבועות. זהו התיקון שעושים בליל שבועות, לקשט את הכלה, ואחר כך הזיווג בחג שבועות. כל ימי הספירה הם ימי האשה שעדיין יושבת בטומאתה ומטהרת.

ראשית העבודה –

אמונה בנוכחות ה' בכל דבר

הענין ידוע למאמינים ברוחניות וחיות ניצוצות הקודש שבכל דבר גשמי ודבורים ומחשבות ומדות ורצונות אשר הכל מיד ה' השוכן בתוכם ממש חוץ מהאמונה בה', יהודי צריך להאמין שבכל דבר יש ניצוצות, שכפי שיסביר נקראים השכינה – בלי השכינה אין כלום. ב'עבודה' זהו הדבר הראשון שצריך להאמין בו. האמונה שיש ה' בעולם (עס איז דא א גאט אויף דער וועלט) היא עדיין לא עבודה. הדבר הראשון שאני צריך להאמין בשביל לעבוד את הקב"ה הוא שהוא

נמצא בכל. יש כאן עוד דיוק – שהכל ביד ה'. בא מה' וגם נמצא בידו – הוא מנהיג הכל. הוא מנהיג את כל הדברים וגם שוכן בתוכם ממש.

חוץ מהאמונה
בה', יהודי צריך
להאמין שבכל
דבר יש ניצוצות,
שכפי שיסביר
נקראים השכינה
– בלי השכינה אין
כלום. ב'עבודה'
זהו הדבר הראשון
שצריך להאמין בו

ט פ"ד (ובכ"ד).

י ראה סוד ה' ליראיו ש"א פי"ז.

יא לקוטי סיפורים עמ' קמו (הובא באוצר סיפורי חב"ד יח עמ' 180).

יב ע"ז יט, א.

שכתובה בשער היחוד והאמונה – שהכל חוזר לאין ואפס כמו לפני ששת ימי בראשית ממש. לכן כל מציאותם ועסקם של כל הדברים – העסק הוא מה שהדברים מחוללים בעולם, חוץ מהמציאות שלהם – הם חיות אלקית.

גם כאן יש סדרה מענינת שמחלקת את כל המציאות – חומר, צורה, טעם וריח (שכולם לא קיימים בלי החיות האלקית, בלי ניצוצות הקדש): חומר וצורה יכולים להיות כנגד אותיות י-ה של שם הוי' – חומר גלם היולי הוא י (גלם בגימטריא חכמה) ובינה מלבישה לו צורה. חומר הגלם הוא של אבא והצורה היא של הבינה – כך הרבה פעמים בקבלה¹⁰. למטה במציאות מתהפך – עיקר הדוגמה של "חותם המתהפך" – שהחומר הוא המלכות והצורה היא המדות, ולכן צריך להגביר את הצורה על החומר. הרבי אמר שעיקר הענין שלו הוא להגביר את הצורה על החומר – בטוי רווח של החקירה והחסידות. הגברת הצורה על החומר היא הגברת ה-ו על ה-ה, הגברת הפנימיות על החיצונית. אם כן, חומר וצורה הם חכמה ובינה (המתהפכים במדות ובמלכות), טעם הוא דעת ("טוב טעם ודעת"¹¹) וריח הוא כתר¹².

סוד הצמצום – גלות השכינה

עד כאן הסביר את הכלל. כעת מוסיף עוד נקודה. מה בעצם ה' עושה כשהוא שולח את החיות שלו וניצוצות הקדש שלו להתלבש בתוך כל דבר שבעולם? זהו סוד הצמצום – הוא צריך לצמצם את עצמו. הצמצום כולל את הסתלקות עיקר החיות (צמצום במובן של סילוק), ומה שנשאר מתרכז (צמצום במובן של ריכוז) ונמשך לתוך הדבר הגשמי

בשביל לבצע בהצלחה את הרצון האמיתי שלך להתייעץ עם ידידים מבינים כו'). אבל חוץ מאותם רצונות שהאדם לא מודע להם יש ריבוי רצונות שהאדם ודאי מכיר בהם. הרצונות שלו הם שרש המדות, ומהמדות באים הלבושים – המחשבות-הדבורים-והמעשים. כאן לא מחלק בין המעשים, לבוש המעשה של האדם, לבין הדבר הגשמי בעצמו – לא מחלק בין הגברא לחפצא. בכל אופן, זהו סדר יפה שכולל כל מה שיש בעולם – הגשמי, הדיבורים, המחשבות, המדות והרצונות.

העדר המציאות בלי חיות אלקית

עכשיו כותב מה שמובא בתחלת שער היחוד והאמונה בתניא¹³:

ובלתו אין שום חומר וצורה טעם וריח וכולם פגרים מתים בלתי נמצאים כלל בלא היוותו, אבל כל מציאותם ועסקם בעולם הוא ית' בעצמו חיות הקודש וחיי החיים.

בלי הקדושה – שתיכף נראה שנקראת השכינה, ואם השכינה מסתלקת – אין שום דבר מכל חמש המדרגות שהוזכרו. ההתבוננות כאן צריכה להיות בשני שלבים: קודם כל הוא אומר שאם הפנימיות מסתלקת החיצונית נשאר פגר מת – נשאר מכל הדברים רק הגוף שלהם. כתוב בזהר¹⁴, ויש בענין הרבה מאמרי חסידות¹⁵, שאם ה' מסתלק מהמציאות הכל נשאר כגוף בלי נשמה. אבל באמת גם הגוף מתהווה מה', כל היות הדבר היא מהקדושה, אז בעצם אם ה' מסתלק אין כלום – "בלתי נמצאים כלל בלא היוותו", גם לא מציאות של גוף-פגור. זו כבר ההתבוננות

יג פ"א.

יד הקדמת תקו"ד יז, ב ("פתח אליהו").

טו ראה גם סידור עם דא"ח ערב שבת ד"ה "להבין המאמר אי אנת תסתלק" (קסד, ב).

טז לקוטי הגר"א בסוף ביאורו לספרא דצניעותא עמ' לח (וילנא, תרע"ג). ראה שיעורי ג' כסלו ע"ט.

יז תהלים קיט, סו.

יח ספר הפליאה ד"ה "ויגרש את האדם".

מעלה או להורידה ח"ו מטה מטה ע"י עסקיהם, יהודי יכול להקים את השכינה מעפרה, מהשפלות שלה, מההעלם שלה, או ח"ו אם איננו בסדר להוריד אותה. הכל תלוי במה שאנחנו עושים, ב'עסקים' שלנו. יש עסק טוב ויש עסק ביש - אם עושים עסקים טובים מעלים את השכינה מעלה-מעלה ואם עושים עסקים-בישין מורידים את השכינה מטה-מטה.

מאיפה לומדים שיהודי שחוטא מוריד את השכינה? אולי לא - אולי אם הוא חוטא הוא רק נפרד מהשכינה והיא מסתלקת ממנו (כמו שבאמת היה בדורות הראשונים שלפני אברהם אבינו, היהודי הראשון²³). הוא מביא על כך את המאמר במגילה²⁴:

שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם אפילו בתוך הקליפות [ע"י ת"ז תס"ט קח ע"ב].

"מפני חטאינו גלינו מארצנו"²⁵ והשכינה באה עמנו. אפשר לפרש שהיא באה לשמור עלינו בגלות, אך כאן הוא מסביר שאנחנו מורידים אותה לגלות כי היא

לא יכולה להפרד מאתנו - "קדש ישראל" - גם כאשר אנחנו חוטאים וגולים.

מותרות החיות לקליפות - כתם וטומאה
וזהו חיות הקליפות ר"ל כשנמשך אחד מישראל אליהם הרי השכינה שממשיך עמו מחיה הקליפות והמותרות הנמשך מן השכינה לחיות הקליפות הוא הנקרא בשם כתם וטומאה

או הדיבור או המחשבה או המדה או הרצון: והנה צמצום החיות הקודש שבתוך כל מתגשמים [כלומר, כל הדברים הגשמיים בעולם]. נקרא גלות השכינה כי הצמצום הוא גלות להשוכן בתוכם,

הצמצום הוא גלות כי העיקר נעלם וגם מה שנשאר נסתר בתוך הדבר שמתלבש בו - לא גלוי לעין. אם כן, הניצוץ הקדוש שאני מאמין שנמצא בכל דבר הוא-הוא שכינה בגלותא, ועבודתנו היא להוציא את השכינה מהגלות בה היא נמצאת בכל דבר שבעולם - על ידי "וספרתם לכם ממחרת השבת".

ג. טהרת ישראל בימי הספירה הכל על ידי ישראל

קעת מוסיף עוד דבר חדש: ולהיות קודש ישראל עלה במחשבה תחילה והכל נברא בשבילם הרי שהכל מתנהג על ידם

על עם ישראל נאמר "קדש ישראל להוי' ראשית תבואתה"²⁶, "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"²⁷, אפילו לתורה הקדומה,

וכל העולם נברא "בשביל ישראל שנקראו ראשית"²⁸ - גם בשביל התורה, אבל מחשבתן של ישראל קדמה גם לתורה. לכן ישראל גם מנהיגים את הכל - "בראשית" גם לשון של מלכות²⁹. אם הכל נברא עבורך - אתה בעצם צריך להיות המלך של הכל, ולכן:

ויש לאל ידם להעלות השכינה מעלה

יט ירמיה ב, ג.

כ בראשית רבה א, ד.

כא רש"י בראשית א, א.

כב ראה מלכות ישראל ח"א מאמר "שלש מצות נצטוו ישראל" פ"ו.

כג ראה גם מאמר הברכות פ"ב.

כד כט, א.

כה תפלת מוסף (של ר"ח, שלשה רגלים ועוד).

מטומאה לטהרה בימי הספירה – עבודת הבינה

הוא מסביר במאמר שכל ענין ספירת העומר הוא שהאשה תטהר. הוא לא מדבר כאן כל כך על תיקון המדות הפרטיות, אודותיו קראנו ב"היום יום". יש את כוונת תיקון המדות, אבל העיקר כאן הוא בינה, תיקון חמשים שערי בינה. מהם חמשים יום ("תספרו חמשים יום"¹⁷)? חמשים שערי בינה. בינה היא אמא, הכח המוליד של המדות.

גם תכלית הווארט שקראנו קודם ב"היום יום" היא להגיע שהמדה תהיה שבתית – מדרגה שאין בה בירורים. יסוד השבת – המדרגה הכי בסיסית שבה – הוא "שבת מיקדשא וקיימא"¹⁷, מצד אמא. אחר כך יש עבודה לקדש את השבת, להמשיך אור אבא, וברעוא דרעוין עולים לכתר¹⁷ – אבל יסוד השבת הוא אמא. בבינה-אמא יש חמשים שערים – חמשים שערי טהרה לעומת חמשים שערי טומאה. במצרים היו שקועים בחמשים שערי טומאה, ובספירת העומר כל יום יוצאים ממצרים – עוד ועוד, כל יום הוא שער (גם מלשון השערה)¹⁷, כל יום זוכים להשערה חדשה של השי"ת). יציאת מצרים היא לא רק ביום הראשון של פסח, אלא כל ספירת העומר היא לצאת עוד ועוד מטומאת מצרים, עד שמגיעים לשער הנון שמתגלה בחג שבועות, מתן תורה. אז הבינה והחכמה מתחברות לגמרי ביחד – "אורייתא מחכמה נפקת"¹⁷, כפי שיזכיר.

כל תהליך הטהרה בימי הספירה קשור למושג ספיר – אבן ספיר, שבחשן המשפט

עצם חיות הקליפות הוא מ"נהירו דקיק"¹⁰ של השכינה, אבל כאשר חוטאים מניקים תוספת חיות לקליפה ר"ל, מותרות מעבר למה שמגיע לה מלכתחילה, והמותרות שנמשכות לקליפה נקראות כתם וטומאה. כאן כבר מתחיל לרמוז שוב למה שפתח בו – טומאת האשה הנדה, שסופרת כעת לטהרתה. התקופה שלנו, ספירת העומר, היא לחזור בתשובה ולהטהר מהכתם – מותרות החיות שהמשכנו לקליפה בחטאים שלנו. יש כתם וטומאה. בגוונים כתם-כתום הוא הוד¹², ועל הנדה כתוב "הודי נהפך עלי למשחית"¹³, "כל היום דזה"¹³.

לא רק החטא מזין את הקליפות, אלא שהוא יוצר רוח טומאה האופפת את האדם ומונעת ממנו להדבק בקדושה:

כי היא רוחא דמסאבותא השורה על האדם הממשיך בזה, ומאז והלאה מבלתי יכולתו להתדבק בקדושה אחרי היות גשמית רוחא דמסאבותא אשר עליו מסך המבדיל בינו ובין הקדש עד שיטהר מטומאתו הנ"ל,

כתוב "עונותיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם"⁷, וכאן אומר שהעונות היינו רוח טומאה שהיא מסך מבדיל בינו לבין הקדש. כתוב בפירוש באריז"ל¹⁴ שסוד המלה **מסך** הוא 120 צירופי אלהים, מדת הדין. גם המלה "מבדיל" שוה **אלהים** בגימטריא¹⁵. בכוונת הספירה אנחנו מדברים השנה על שמות הקדש – המסך המבדיל בינכם לבין הקדש הוא **מסך** צירופי שם המבדיל, שם **אלהים**.

כו זרה ח"ב ט, א.

כז ראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"ל.

כח דניאל י, ח.

כט איכה א, יג.

ל ישעיה נט, ב.

לא מגלה עמוקות בא עה"פ "וגם ערב רב עלה אתם".

לב מצרף השכל (מר"א אבולעפיא), ובפירוש הרמ"ז עה"ת בכ"מ.

לג ויקרא כג, טז.

לד ביצה יז, א.

לה ראה באורך ד"ה "את שבתתי תשמרו" ש"ת והשיעורים אודותיו.

לו ראה זרה ח"א קג, ב.

לז זרה ח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

את השקיעה בטומאה:

וכל היותר שחטה שטים העמיק [ע"פ הושע ה, ב] שאולה לכנס בעומק הקליפות "שחטה" שם הוא או לשון שחיטה או לשון משיכה ("אין 'ושחט' אלא 'ומשך'^מ), כמו שכתוב על "זהב שחוט"^מ). רש"י מפרש שם משיכה והתרגום והמצודות שחיטה כפשוטו. כאן הוא קורא "שחטה" כאילו היה כתוב "שחטא". "שטים" היינו עבודה זרה, שהוא מעמיק בסטיה אחריה – מעמיק לשאול (כפי שדורש כאן).

גם מי שנכנס לעומק הקליפות, לשערי הטומאה, יכול לצאת, "אין לך דבר העומד בפני התשובה"^מ, אבל לשם כך עליו להתייגע – "יגעתי ומצאתי תאמין"^מ – כדי לעלות בשערי הטהרה והקדושה:

צריך להתאמץ ולעלות יותר מדרגא לדרגא ולהמשיך עליו רוח הקדש במקום הטומאה שיוצא משם,

הוא המשיך למקום טומאה, שעולה ואופפת עליו, מבדילה בינו לבין הקדושה – הוא עכשיו ממש חבוש בבית האסורים. לכאורה "אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים"^מ, אבל אם יעשה מאמץ אדיר כן יוכל לצאת. כנראה תהיה לו סיעתא דשמיא ויוכל לצאת.

של הכהן הגדול היא בטור השני, "נפך ספיר ויהלם"^מ. בשבטים אבן הספיר היא כנגד יששכר, התלמיד חכם, "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים"^מ. החוש של חדש אייר – החדש שכולו ספירת העומר, שאליו נכנסנו כעת – הוא חוש המחשבה, חוש העיון^מ. זהו החוש של שבט יששכר, לו שייך חדש אייר. אם כן, תיקון חדש אייר הוא להגיע לשרש נשמת יששכר – להשלים את הבינה^מ.

כל יום הוא עוד שער של בינה. תיקון המדות תלוי בכך – המשכת מוחין היא המתקנת את המדות ופועלת התכללות. העיקר להאיר את אבן הספיר מאמא-בינה. לכן כל התורה כאן, בפרי הארץ, היא על מה שכתוב בזהר בעבודת הטהרה של ימי הספירה. כל ספר הזהר הוא "זיהרא דאמא עילאה"^{מב} (סוד "והמשכלים יזקרו כזהר הרקיע"^מ) והכל כאן קשור לאשה שצריכה להטהר. המשל כאן הוא לא של אדם מושחת, עם מדות רעות, שצריך לתקן את המדות שלו. מדובר בטומאה וטהרה

של אשה, שהאשה כאן היא כנסת ישראל.

מאמץ עליה כנגד ירידה

הוא מביא מליצה מהנביא הושע לתאר

לח שמות כח, יח; לט, יא.

לט דברי הימים-א יב, לג.

מ ספר יצירה פ"ה מ"ז.

מא אייר-בינה-יששכר = 1118 = "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד".

מב זהר ח"ג קכד, ב (ברע"מ).

מג דניאל יב, ג.

המשל כאן הוא לא של אדם מושחת, עם מדות רעות, שצריך לתקן את המדות שלו. מדובר בטומאה וטהרה של אשה, שהאשה כאן היא כנסת ישראל

מד חולין ל, ב.

מה ירמיה ט, ז.

מו ז"ח (מרגליות) יט, ב (מדרש הנעלם).

מז מגלה, ב.

מח ברכות ה, ב.

אין ריק – מחשבת קדושה במקום הטומאה

עכשיו אומר ווארט עיקרי:

כידוע שאין שום ריקות בעולם כי אם מקבל טומאה או טהרה וקדושה [עיין זח"ג נא ע"ב ועיין לקמן פ' אחרי].

קודם הוא עצמו גרם ופעל שבמקום הזה תהיה טומאה יתר על המדה. מה אפשר לעשות כנגד הענין? רק מאמץ אדיר להחדיר למקום קדושה. איך? פשוט במחשבה קדושה.

מי נתפס בטומאה? מה פירוש בכלל להיות טמא? טומאה היינו שיש לאדם מחשבות זרות שאינו יכול להפטר מהן. כמו בתפלה, שהוא מתחיל להתפלל ושוטפות את המח שלו מחשבות זרות – זו רוח טומאה שעומדת ועושה פירוד מה'. "המחשבה משוטטת תמיד"^ט – כל הזמן אדם חושב. גדר הטומאה הוא שיש למישהו אובססיות של לא-טוב – מה עושים במצב כזה?

כפי שלמדנו גם בתניא של הימים האחרונים^י, יש לאדם – גם אדם פחות ביותר – כח שאם יעשה מאמץ אדיר יוכל להגיע לכל הפחות ליראה תתאה, להכיר במציאות ה' ולהדבק בו, להכניס את ה' לתוך החיים שלו, פשוט לתוך המחשבות שלו. זהו הווארט המפורסם שהמח הוא כלי ריקן – או שאתה ממלא אותו טוב או היפך-הטוב, אם אין בו טוב אז "והבור רַק אין בו מים"^{יא} אבל נחשים ועקרבים יש בו"^{יב}, כי לא יכול להיות ריק. כך אומר עכשיו – אין ריקות בעולם, אין וואקום.

"אם רק הוא"^{יג} מכם הוא"^{יד}, נדמה ריק ובאמת לא ריק – מלא שדין ורוחין בישין. בתניא הוא מסביר שהכח שישנו לכל יהודי לדעת את ה' זהו הכח של משה רבינו. "אין חבוש מתיר עצמו", אז איך הוא יכול? המסייע הוא משה רבינו. גם לך יש ניצוץ של משה רבינו, הדעת שלך, ואפילו אם אתה הכי פחות בעולם – יש לך כח להגיע בעבודה עצומה לידיעת ה', ואחר כך להגיע לעבודת "בכל דרכיך דעהו" בכל דבר.

תשובה של בינה בימי הספירה

ולכן כשיצאו ישראל ממצרים שהוא עומק הקליפות בכדי לקבל התורה, בינת נבונים תסתתר עד אחרי ספירת ימי טהרתם מדרגא לדרגא חמשים יום שהם שערי בינה ותשובה, ממצרים יצאו ביום הראשון, אבל עיקר הבינה נסתרה מעם ישראל – לא יצאו לגמרי – ויש להמשיך ולצאת ממצרים בכל ימי הספירה. כעת הוא אומר שבינה היא תשובה, כמו בכל ספר הזהר. אם כן, ספירת העומר כולה ימי תשובה. שוב, הוא לא מדבר כאן על תיקון מדות אלא פשוט על תשובה. תשובה היא להכניס קדושה, לחזק את האמונה שה' נמצא בכל מקום – זו בינה, הבנת דבר מתוך דבר"^{יז}. יש "תוך דבר" וצריך להבין שבתוך כל דבר יש עוד "דבר" – הניצוץ הקדוש שבכל דבר.

בינה ותשובה הולכות יחד, כידוע לפי הפסוק "ולבבו יבין ושב ורפא לו"^{יח} – לכן חדש הספירה, **איר**, הוא גם חדש של רפואה, "אני הוי רפאך"^{יט} – "גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם"^כ. בינה שייכת ליששכר, "יודעי

נג דברים לב, מז.

נד בראשית רבה א, יד (ובכ"מ).

נה ראה רש"י על דברים א, יג ועוד (ע"פ חז"ל בכ"מ).

נו ישעיהו י.

נז שמות טו, כו.

נח יומא פו, א (ע"פ הגהות הב"ח).

מט מאמרי אדה"ז תקסט"ז ד"ה "זכור את יום השבת לקדשו", ובכ"מ בדא"ח.

נ פמ"ב.

נא בראשית לז, כד.

נב תגיגה ג, א.

התורה – פעם ראשונה מזכיר חכמה. בשבועות מגיעים לתכלית הבינה, שער הנון של הבינה – אחרי חמשים ימים – ואז מקבלים את החכמה. עבודת הבינה היא יחסית מלמטה למעלה, עבודה שלנו, כל יום יותר "מבין דבר מתוך דבר", עבודת יששכר, ואת החכמה ה' נותן לנו מלמעלה, "אורייתא מחכמה נפקת".

הכרת ה' בכל דבר – תשובה תתאה וחכמה תתאה

כאן מדובר על חכמה עילאה (תורה), אבל כפי שימשיך להסביר יש גם חכמה תתאה. **התשובה** שלנו היא בעצם **תשובה** תתאה³⁰, שהיא גם בינה תתאה – הכל בת, מלכות. אם אני עושה תשובה ומכיר שאלקות נמצאת בכל דבר בעולם, שיש חיות אלקית בכל עסקי עולם הזה – זו תשובה תתאה. שוב, זו השבת השכינתא בגלותא – ה תתאה – למקורה באצילות, להוציא אותה מטומאתה:

והנה התשובה הזו נוגהת בכל עסקי עוה"ז היא הנקרא חכמה תתאה המלכות גופא נקראת חכמה תתאה, "כבוד נברא"³¹ – **לב** נתיבות חכמה שבנברא, קשר והמשכה מהמלכות לבי"ע כדי להעלות ולזכך אותם, לפעול בהם בטול היש וכך להדביק אותם לקדושה. כעת הוא מגיע לנקודה העיקרית של עבודתנו בימים האלה:

שהוא ענין בכל דרכיך דעהו [משלי ג, ו] להיותו עוסק בכל עניינים גשמיים בדביקות והתקשרות השכינה חיות הקודש שבתוכו, דרך משל הטעם שבכל מיני מאכל או חיות וקיום כל דבר ודבר הוא השכינה שבגלות, צריך להדבק בניצוץ השכינה שבכל דבר.

בינה לעתים", כנ"ל. **בינה-תשובה** עולה 780 – הגימטריא הראשונה הערב – **תש"פ**, השנה שלנו. מספר חשוב, משולש **טל**, **הוי' אחד**", **ל"פ הוי'**, ה"פ **יוסף** (**יוסף** פו"א). ראשי התבות **בינה-תשובה** הם **בת**. אף על פי שמדובר באמא, כמו שנסביר תיכף גם הבת נקראת אמא – אמא תתאה. תשובה תתאה היא אמא תתאה. "בת תחלה סימן יפה לבנים"³² – אם יש אמא יש תיקון המדות-הבנים בדרך ממילא.

זיכך החומר לקבלת התורה

מהי התשובה?

לשוב מדרכם הראשון ולזכך חומרים "וספרתם" הוא לשון "אבן ספיר", לשון אור, כפי ששמע'ר' מענדלע מהמגיד. כאן הוא מסביר – כך תפס זאת – שהאור הזה הוא לא רק אור שכלי טהור, נטו, אלא בעיקר הוא כח שמזכך את החומר. זהו ה"וספרתם לכם". נראה בהמשך שמדגיש עוד יותר את זכך החומר. כלל גדול אצלנו שחכמה היא בטול ובינה היא זכך³³, כי חכמה היא "חיוהי" ובינה היא "גרמוהי". את הגרמוהי, הכלים-הגוף, צריך לזכך. הספיר אינו רק אור של בטול. בחב"ד היה אפשר לומר שספיר הוא יותר אור של בטול, אבל כאן הספיר הוא כן אור – אבל הבהירות כאן, "בהיר הוא בשחקים"³⁴, היא הכח לזכך את החומר. שוב, נראה זאת יותר בהמשך.

ובלתי זה לא היו יכולים לקבל הבינה והחכמה שהוא התורה.

בלי חמשים יום בהם מתקדמים בכל יום ויוצאים יותר ממצרים, יותר מזוככים את החומר, אי אפשר היה לקבל את הבינה והחכמה של

נט ב"ב קמא, א.

ס סוד ה' ליראיו ש"א פ"ט הערה כו; מעין גנים ח"א מאמר "כיונים אל ארבותיהם" פ"ב.

סא איוב לז, כא.

סב רע"מ זח"ג קכב, א; פט, ב; ז"ח רות פב, ג; ראשית חכמה שער התשובה פ"ב; תניא, אגרת התשובה פ"ד.

סג הקדמת תקו"ז, ה, א.

הרגשת האלקות בכל דבר – טעימת טעם האוכל, שהיא טעימת השכינה – היא המושג, הכח האלקי המצומצם, אך מקורו בכח האלקי הבלתי-מצומצם. לכן הוא פתח במלה צמצום – הצמצום נועד לכך שהנפש המוגבלת תוכל להשיג, לשם כך ה' צמצם את עצמו, הגלה את עצמו. אבל יש מה שנשאר למעלה – לא בגלות, לא מצומצם – והוא, האיני מושג, משפיע חיות למושג. הוא קורא לבלתי-מושג אור מקיף, וממילא מובן שמה שבפנים הוא אור פנימי (אף שלא כותב זאת בפירושו).

המשכת המקיף בפנימי

סדר העבודה רמוז בתבת "דעהו", להתחיל מה-ה, המושג, ולעלות למעלה, ל-ו, הבלתי מושג:

ואם האדם עוסק בכל ענינו בדביקות השכינה וחיות הקודש שבתוכו וממנה נמשך להתקשרות האור מקיף שהרי יש המשכה מזה לזה הוא הנקרא יחוד קוב"ה ושכינתיה, ועסק עוה"ז בזה הוא בירור יותר מן הקליפות שאפשר להגיע לקבלת התורה שאין למעלה הימנה בדרך כלל המשכה היא מלמעלה למטה, אבל כאן הכיוון הוא הפוך, מלמטה למעלה. בעצם, המשכה היא בשני הכיוונים. כפי שמפורש בתניא, החיבור הזה הוא יחוד קוב"ה ושכינתיה. האדם עוסק בעיקר בביור, "לאקמא שכינתא מעפרא", ועל ידי חמשים יום של חיבור המושג ללא-מושג אפשר להגיע לקבלת התורה.

חיבור המושג ללא-מושג ממשיך הארה מהלא-מושג למושג – ממשיך מקיף לפנימי. זהו נושא כללי, בהרבה ספרי חסידות. גם אצל רבי נחמן¹⁰ יש ווארט שכל פעם צריך להמשיך את המקיף לפנימי ואז נמשך מקיף חדש. הכל

הדבקות היא בכח המחשבה – למלא את הראש כל הזמן במחשבות של קדושה, וכך מגרשים את הלץ, המחשבות הזרות שהן הטומאה. כדרך כל הספר פרי הארץ, הוא מדבר על דרך הצדיקים. כשמתרגמים לחב"ד צריך להסביר איך שייך גם לעבודת הבינונים. בכל אופן, "בכל דרכיך דעהו" ודאי שייך גם לבינונים – מבצע של הרבי¹⁰.

ד. חיבור המושג והלא-מושג – יחוד קוב"ה ושכינתיה פנימי ומקיף – מושג ובלתי-מושג

כעת הוא מתקדם עוד שלב. יש כלל גדול, שהוא חוזר עליו בכמה תורות¹¹ – כל פעם במלים אחרות – שיש מה שמושג ומה שלא מושג. בתניא היינו אור הממלא כל עלמין ואור הסובב כל עלמין. כותב בפירושו, במה שאנו לומדים עכשיו בתניא¹², שמה שאני משיג הוא סוד השכינה ומה שאיני משיג באלקות הוא בחינת קוב"ה, סובב. העבודה העיקרית שלנו – גם ב"דעהו" בדברי הרשות – הוא יחוד קוב"ה ושכינתיה. ב"דעהו" הסדר הוא דע ה-ו¹³, לחבר את המושג – שכינה, ה – למקיף הבלתי מושג, ה-ו. זהו דבר חדש שלא אמר עד כה. כעת זהו העיקר, יום אחר יום בכל ימי הספירה. שוב, זהו נושא מובהק של חסידות: והנה כל זה החיות וקיום הוא המושג לאדם יש לו חיות הקודש משיגו מושג גבוה על גבוה שומר [ע"פ קהלת ה, ז] המשפיע וממשיך חיות בתוך המושג, הוא הנקרא אור מקיף ורב טוב שאינו יכול ליכנס ולהתצמצם בתוך אותו הדבר לכן נשאר בסוד אור מקיף את החיות שבתוכו,

סד ראה שיחת י"ט סיון תשנ"א.

סה ראה גם שבת זכור.

סו פמ"א.

סז מגלה עמוקות (ואתחנן) אופן קה; פירוש הרמח"ל על משלי שם.

סח ראה לקומ"א סוף תורה כא; לקומ"ת תורה ז.

ברוך הוא ושכינתיה. הוא נקרא חנוך לשון חינוך – צריך לחנך את הילדים שבכל דבר נמוך ומגושם שעושים צריך לייחד את ה'. אפשר להוסיף שה"תופר מנעלים" שלו אינו דבר בטל, אלא דבר מועיל לעולם – לא לשבור כלים אלא לתפור מנעלים. סימן שגם בעניני העולם הזה צריך להתעסק בדברים מועילים. אם העבודה שלו היא לתפור, **תופר** מנעלים, כנראה – וכך כתוב^א – שייך ליוסף הצדיק ("בן פורת יוסף"^ב) שתופר אותיות ופותר חלומות.

"יציאת מצרים בלילות"

כעת מגיע לעוד ענין:

וזהו ענין יציאת מצרים בלילות, כי יציאת מצרים נקרא היציאה מן הקליפות ולילות נקרא כל גלות השכינה המצומצם בתוך שום דבר [צמצום הוא העלם האור, לילה].

מצרים – לשון מיצר וגבול – הם הקליפה. גלות השכינה, שהיא צמצום והעלם האור להתלבש במשהו, נקראת לילה. וצריך לצאת ממצרים בלילות – להוציא את הניצוץ שמלוּבש בכל דבר. איך?

וזהו [ברכות יב ע"ב] ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא כל ימי לרבות הלילות כי מלת כל מורה על החמשים שערי בינה ותשובה והם הנבלים בכל עניני עוה"ז בז' ימי הבנין, שהרי עולם חסד יבנה שהם ז' פעמים ז' מט"ט ימי הספירה בכל עניני העולם שנבנה בשבע המדות (שבעת ימי הבנין) טמונים ניצוצות ובשל התכללות המדות זו בזו יש **מט** בחינות – שצריך להוציאן באמצעות ה"כל [ימי חייך]^ג,

בא ממקור מים חיים – הבעש"ט והמגיד. הוא אומר שזהו עיקר עבודת ספירת העומר. לכאן התכוונו כשאמרנו שלא עושה את העיקר מעבודת תיקון המדות אלא מעליה מיום ליום בחמשים שערי בינה, כל פעם להבין דבר מתוך דבר. בחסידות מסבירים^ט ש"דבר מתוך דבר" היינו הבנה של אור הסוכ"ע ("דבר") מ"תוך דבר" של אור הממכ"ע. כשאתה משיג כך חלק מהסוכ"ע נכנס לממכ"ע ואז יורד אור מקיף יותר גבוה.

כל העבודה הזו היא "כל ימי בתשובה" – עבודה שהבעש"ט קבל מהרס"ג, שאמר 'אתמול לא הכרתי אותך, היום אני מתחיל להכיר ומתחיל לעבוד'. כך יהיה גם מחר, ודבר יום ביומו יש לעלות בקדש ולהמשיך את האיני-מושג לתוך המושג, עד שבא לתכלית העבודה – קבלת התורה, המקיף הכי גבוה, שער הנון.

תפירת המנעלים של חנוך

מי הדוגמה ל"בכל דרכיך דעהו" לפני מתן תורה?
כמעשה חנוך שהיה תופר מנעלים [מדרש תלפיות ועיי' לעיל פר' ויקרא].

בכל תפירה חנוך עשה יחוד קוב"ה ושכינתיה. ב"פרי הארץ" הוא השתמש במלה בירור, אבל העיקר שכעת הוא מגיע אליו הוא היחוד – שהכל יהיה בחינת שבת, כמו שכתוב ב"היום יום". הסדר מתחיל דווקא מלמטה, מעבודת התשובה של היהודי, "בכל דרכיך דעהו" – הכל מתחיל מה"וספרתם לכם".

חנוך עשה זאת בתפירת מנעלים – אין ה תתאה יותר מזה, המקום הכי נמוך של המנעלים, ועל כל תפירה הוא מייחד קודשא

א. ראה שער הפסוקים וישב; קהלת יעקב ערך 'חבו'.

ב. עב בראשית מט, כב.

ג. עג דברים טז, ג.

סט תו"א א, א.

ע שבת קנג, א.

שהרבי מביא בשמו¹⁷, על "בעינן נמי לכם"¹⁸ – נמי בגימטריא ק ו-לכם בגימטריא פ, סוד ה-קץ, "קץ הפלאות"¹⁹. מביאים את הקץ על ידי שמוציאים את כל החיות מהקליפות – הכל תלוי ב"בעינן נמי לכם". יש "חציו לה", התורה והמצוות, אבל חצי של עבודת ה' היינו ה"חציו לכם" – העבודה של "בכל דרכיך דעהו" – ודווקא החצי הזה הוא סוד הגאולה, קשור למשיח ("בעינן נמי לכם" עולה משיח בן דוד). וזהו שתזככו ברור וספיר גזרת הלכם. טוב, מדובר בזיכור וביור של ה"לכם". המלה "גזרת" רומזת ל"ספיר גזרתם".

המשכה ממחר להיום – מאמונה לדעת

ממחרת השבת תספרו שענין מחרת הוא השאינו מושג שהרי אינו מושג כי אם היום ולא המחר,

זהו ווארט עיקרי: אני לא יודע מה הולך להיות מחר – מחר הוא אינו-מושג. מחר אותיות רמח, בגימטריא אברהם, "בהבראם"²⁰, היהודי הראשון, המאמין הראשון. במה הוא מאמין? הוא מאמין במחר. אברהם, אחרי שקבל בברית המילה את האות ה, שוה מחר – עיקר ההתקשרות שלו הוא למחר, לא להיום. מצד אחד, כפי שנסביר יותר, משיח אומר לרבי יהושע בן לוי שיבוא "היום"²¹ – אבל הוא לא בא באותו יום. מתי הוא כן יבוא? מחר. רבי זושא לפני שהלך לישון אמר שהיום לא היה בסדר אבל מחר כבר יהיה בסדר – בטוח. בטוח שמחר משיח יבוא מחר. היום – חידוש גדול שיבוא. שוב, מחר הוא אברהם. יש

נ שערי בינה. הוא כן מזכיר כאן מדות (ולא רק שערי בינה), אבל כדי להוציא מהן את הניצוץ הקדוש שבהן.

הקץ תלוי בזיכור ה"לכם"

כאן הוא אומר את הווארט, מהי ספירה: לשון ספיר וזכור החומר,

לכאן התכוונו קודם, שלא אומר הארת החומר אלא זיכור החומר – דיוק חשוב. כתוב²² שהמלה ספירות ("עשר ספירות בלימה"²³) מציינת את הכלים של הספירות (ולא את האורות). מוסבר אצלנו באריכות – בהקדמה לספר "אותיות האלף-בית", וגם ב"סוד ה' ליראיו" בשער על ספירת העומר – שפנימיות הכלי היא ספירה לשון ספיר, אמצעיות הכלי ספירה לשון סיפור וחיצוניות הכלי ספירה לשון מספר.

ב"היום יום" של היום, א' אייר, ההילולא של הויטבסקער, מביא הרבי ווארט חסידי מימות אדמו"ר הזקן שמצא חן בעיני הרבי הרש"ב, שחסידי תמיד סופרים – סופרים את השעות, את הימים ואת החדשים. הווארט ב"היום יום" הוא שצריך לדאוג, על ידי עבודת הספירה תמיד, שהמחר תמיד יהיה יותר יפה – שיינר – מהיום. זהו ה'מזל' של בעל ההילולא ב"היום יום" ויש לשער שהרבי חשב עליו כאשר כתב "היום יום" ל-א' אייר. זהו ממש הווארט כאן.

וספרתם לכם כי מלת לכם מורה על עניני עוה"ז כמאמר [פסחים סח ע"ב] חציו לכם וחציו לה'.

ידוע הווארט של רבי מרדכי מנדבורנא²⁴,

עז שיחת ליל ב' דחה"ש תנש"א ס"א.

עח פסחים סח, ב.

עט דניאל יב, ו.

פ בראשית ב, ד. ראה בראשית רבה יב, ט; פסיקתא דרב כהנא נספחים אות א; זהר ח"א צא, ב.

פא סנהדרין צח, א.

עד שער היחוד והאמונה פ"י.

עה ספר יצירה פ"א מ"ד; במדבר רבה יד, יא; ילקו"ש מלכים רמז קפה.

עו מאמר מרדכי (סיגעט, תר"ס) על פסחים סח, ב.

"מצה זו" תר"ל – שהכל נכלל בקטנות. כעת אנחנו בתפארת שבתפארת, ה"מזל גובר" של הרבי המהר"ש:

וזהו ענין הגדלות על דרך משל שהרי חיות התינוק והגדול שוים הם מלבד שחיות ושכל התינוק הוא בהעלם ואינו מלוכב באברים שידעו האברים להתנהג בהשכל משא"כ הגדול, הכל נמצא כבר אצל הקטן – שלכן "בוצין בוצין מקטפיה ידיע"¹⁹ – רק שנמצא בהעלם, כלומר באמונה, לא מתלבש באברים אלא נשאר מקיף.

כן דרך כל הדביקות ויחוד קוב"ה ושכינתיה בעניני עוה"ז או מעשה המצות והתורה הוא להתדבק דביקות גמור ולהמשיך ולהלביש על עצמו אותן חיות הקודש השוכן בענין עסקיו ודבורו מצותיו תורתו ותפלתו זהו שמזכך האברים והחומר מן הקליפות, כי בהכניסו את השי"ת בתוכו שם נתפרדו כל פועלי און,

יחוד קוב"ה (מחר) ושכינתיה (היום) בכל דבר שעושים הוא בשני הכיוונים – "להמשיך" ו"להלביש" – וכשעושים זאת "יתפרדו כל פועלי און"²⁰ והגוף מזדכך ונטהר מהטומאה. יש סיפור²¹ שכאשר הבעש"ט היה ילד קטן הוא בא למקום הקליפות וצעק "יתפרדו כל פועלי און" וכל הקליפות נעלמו. איך הוא פעל זאת? כי כבר מינקותו קיים "וספרתם לכם" – זיכר את החומר שלו. מה פירוש? הוא הכניס את הקב"ה לכל דבר. שוב, אין מקום ריק – או שמלא קליפות, וברגע שאתה מכניס את הקב"ה כל הקליפות בורחות מעצמן, "יתפרדו כל פועלי און".

הדבקות והכנסת ה' למציאות – הכנסת המחר לתוך ה"היום" – פועלת את הגדילה,

היום ויש מחר – ב"היום יום" של היום כתוב שהמחר יהיה יותר יפה מהיום. שוב, זו עבודת רבי זושא. זו העבודה של ספירת העומר. על כך כתוב "ממחרת השבת", כמו שכתוב ב"היום יום" של "י אייר, שהמדות תהיינה מדות שבתיות, למעלה מהבירור.

לאור זאת, כשמשיח אומר שיבוא "היום" כוונתו שיבוא לתוך המושג – שאני, משיח, אהיה מושג. איך יכול לומר כך? כנראה כי לעצמו הוא מושג, הוא משיג את עצמו. עבורנו זהו חידוש – מחכים שיבוא "היום", שיהיה מושג לנו היום, ובסוף הוא נשאר לנו בבחינת מחר, שאצלנו יבוא רק מחר (כל עוד לא משיגים אותו כלל, וכוארט הידוע²² של אדמו"ר הזקן שהמשיח שהעולם רוצה ומצפה לו לא יבוא אף פעם, ואת המשיח האמיתי אף אחד לא רוצה, מפני שלאף אחד אין שום השגה במשיח האמיתי).

וכן השכינה שבתחתונים והדביקות עמה מיהינת תהיה הארתם וספירתם מן המחרת הוא השאינו מושג,

צריך להמשיך מהמחר לתוך ההיום, מה"מארגן" ל"היינט", מהאינו-מושג תוך המושג – שיהיה המושג – ואז באמת יבוא "היום". כל ספירת העומר היא המשכה מהמחר להיום, מהמקיף של האמונה לפנימי של הדעת. כל פעם ממשיכים יותר, חמשים יום, ואז מגיעים למתן תורה:

וכן מדרגא לדרגא מן המושג לשאינו מושג עד חמשים יום.

תהליך הגדילה –

להכניס את המקיף בפנימי

כעת אומר ווארט שמתחבר לגמרי עם מאמר הרבי המהר"ש שלמדנו לא מזמן –

פג ברכות מח, א.
פד תהלים צב, י.
פה אוצר סיפורי חב"ד א עמ' 4, ע"פ רשימת אדמו"ר הזקן.
פב מגדל עז שער המעשה סעיף לא (עמ' קע).

פג ברכות מח, א.
פד תהלים צב, י.
פה אוצר סיפורי חב"ד א עמ' 4, ע"פ רשימת אדמו"ר הזקן.
פב מגדל עז שער המעשה סעיף לא (עמ' קע).

הקרוב שמקיף את כולם כאחד, סוד ה-ל של הצלם (למד לשון לימוד), מקיף החיה, "החכמה תחיה"^{צב}.

העיקר כאן הוא "תפלתו", יותר מהכל - המקיף הרחוק, סוד ה-ם הסתומה של הצלם. רק חסיד יכול לומר כך, כי "תפלתו" היא דבקות, דבקות אמתית באלקות^{צג}, שהיא הכתר, היחידה. כאן "תפלתו" היא הבקשה מאת ה', מתוך דבקות בו, לסתום את הרוח הצפונית^{צד} שממנה תפתח הרעה^{צה}, להיות "ואת הצפוני (היצר הרע) ארחיק מעליכם"^{צז}, תכלית ענין המשיח, עליו נאמר "לסרבה המשרה ולשלום אין קץ גו"^{צח} (כאשר משלים את פעולתו "לתקן עולם במלכות שדי", שאזי יקומו המתים, תכלית העלאת רפח לשרשם בתהו שקדם לתיקון, "כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל"^{צט}).

ולסיכום:

יחידה	תפלתו
חיה	תורתו
נשמה	מצותיו
רוח	דבורו
נפש	עסקיו

סוד הצלם – משלשום עד מחרתיים

אפשר למצוא את אותו סדר של עליה בחמש מדרגות גם ביחס לזמנים. חוץ מהדעת של היום לעומת האמונה של מחר, יש עוד

מגלה את מה שהיה כלול בהעלם אצל הילד הקטן. על כך כתוב שהבעש"ט אף פעם לא היה ילד^פ – הגדלות של החדרת אלקות בכל מקום היתה בגלוי מהינקות שלו. כל פעם גדלים – מפנימים עוד מקיף לפנימי וממשיכים עוד מקיף חדש – עד שמגיעים למתן תורה:

ואחרי התלבשו בדביקותו הוא גדלות השכל שמכניסו לפנים וממילא צריך להיות אור מקיף יותר גדול עד כי יגדיל תורה ויאדיר.

נרנח"י בכל העיסוקים

נשים לב שכאשר הוא מדבר על דבקות, המשכה והלבשה של החיות הקדושה שבכל מעשיו שוב יש אצלו סדרה עולה – "עסקיו ודבורו מצותיו ותורתו ותפלתו" שמכוונים כנגד נרנח"י, הוי' עם קוצו של י מלמטה למעלה: "עסקיו" בגשמיות, במעשה בפועל, ו"דבורו" הוא עדיין שלו – עניני חולין כאן הם הנ"ר. המעשה הוא המלכות, התנאה, והדבור הוא ה-ו^פ.

אחר כך כבר הדברים הבאים הם כבר מה', כנגד הנח"י (התוספת על הנ"ר שבשרש, שבטבע האדם^{פז}) – "מצותיו" בבינה, סוד ה"גרמוהי", הכלים ("אברין דמלכא"^{פו}). המצוות מצטרפות כאן לעניני האדם (בהם יש לקיים "בכל דרכיך דעהו") לסוד ה-צ של הצלם – "אמרו צדיק כי טוב"^{פז}.

"תורתו" היינו תלמוד תורה, "אורייתא מחכמה נפקת". "תלמוד תורה כנגד כולם"^{פח} – יותר גדול מהכל – והיינו סוד המקיף

צב קהלת ז, יב.

צג ראה ש"ע אדה"ז הלכות ת"ת ד, ה ש"מצות הדביקות האמיתית בראה ואהבה היא גדולה ממצות ת"ת וקודמת אליה".

צד ראה גם בשיחת אחש"פ תשי"ז אות מ-מב (תו"מ ח"ט עמ' 313-314).

צה ירמיה א, יד.

צו יואל ב, כ.

צז ישעיה ט, ו.

צח שם כו, יט.

פו פתגם חסיד. ראה אור ישראל ח"א עמ' ה.

פז ראה גם תניא פל"ח בשם הזהר לגבי מצוות במעשה ובדבור.

פח ראה באריכות חסדי דוד סימן ע"ו – עיי"ש היטב – ובבארנו לו בחסדי דוד הנאמנים (ובכ"ד).

פט ע"פ תקו"ז תקון ל (עד, א).

צ ישעיה ג, י.

צא אבות דר"נ מ, א; שבת קכז, א (מובא בברכות השחר).

סוד **"אברהם אברהם"**^{קד} (בעקדה), וכמו שאמרו חז"ל^{קה} שיש "מחר" קרוב ויש "מחר" לאחר זמן. זהו החבור – הרבי אומר שתחית המתים יכולה להיות יחד עם ביאת משיח^{קי} (שהרי היא תכלית ענין המשיח, כנ"ל). התכלית של תחית המתים כבר היתה לעולמים במתן תורה – "על כל דבור ודבור פרוחה נשמתן"^{קז} וה' החזיר את נשמותיהן בטל שעתיד להחיות בו את המתים, טל תורה^{קח}. בסוד של "תספרו חמשים יום" מגיעים לא רק למשיח אלא גם לתחית המתים, גם מחר וגם מחרתים.

עדכון תפיסת מעשה בראשית

כל הענין קשור ל"מעשה בראשית" ו"מעשה מרכבה" שהזכרנו בהתחלה: עיקר מעשה מרכבה הוא מחר ומחרתיים, ואילו מעשה בראשית הוא כל ה-צ של הצלם, מהנפש עד הנשמה, המודע של הנשמה. מה הקשר ל"מעשה בראשית" כפשוטו? "מעשה בראשית" הוא להבין את גדולת ה' בעולם^{קט} – בבריאת העולם ובהנהגת העולם. זהו עיקר ההתבוננות, כמו שמוסבר גם בתניא^ק. יש את מעשה בראשית של שלשום, של אתמול ושל היום. מעשה בראשית משתנה. התפיסה שלשום של מעשה בראשית – העולם הזה, חוקי הטבע, המוטבע – היא תפיסה מאד 'תינוקית', אפשר לומר. אחר כך בא הרמב"ם ולא קבל אפילו דברים בהבנת הטבע מחז"ל – הבין את הטבע כמו המדע

שלש מדרגות, סך הכל חמש מדרגות בדבור שלנו על הזמן – שלשום, אתמול, היום, מחר, מחרתיים (חמשה ימים רצופים, בסוד "ואברהם זקן בא בימים"^{קכ} – בא ב ימים, וד"ל). חמש המדרגות האלה הן גופא נרנח": חיים בשלשום הם חיים בטבע, במוטבע, בנה"י, הקטן שהכל נמצא אצלו בהעלם. חיים באתמול שלי הם במדות – שש מדות, לא רק הרגלים, מוטבע, אלא גם עקרי המדות, האבה-יראה-רחמים, המורגש שבנפש. חיים בהיום, המודע שלי, הם כבר מושכל. "ויקרא אלהים לאור יום"^{קכא} היינו אור השכל המסתכל ומתבונן בעומד מולי, "עמד והתבונן נפלאות אל"^{קכב} (בדקדוק, זמן "עומד" היינו הוה, "היום").

שוב, האתמול שלי הוא המורגש, השלשום שלי הוא המוטבע וההיום שלי הוא המושכל – עד כאן ה-צ של הצלם (כאשר "יודע צדיק [מושכל] נפש [מוטבע] בהמתו [מורגש]"^{קכג}). המחר והמחרתיים שלי הם שני המקיפים, חיה ויחידה, ה-ל וה-ם של הצלם.

כאן רק אומר שכל פעם צריך להגיע מהיום למחר, אבל יש גם מחרתיים. מחר היינו ביאת המשיח (ראשית התגלות מלך המשיח, "הנה זה בא"^{קכד}) ומחרתיים תחית המתים (תכלית ענין-תיקון מלך המשיח, כנ"ל). גם אותם צריך לחבר – מי ששלם בצלם שלם בכל חמש המדרגות של שלשום-אתמול-היום-מחר-מחרתיים.

מענין שבלשון הקדש שלשום ואתמול הן שתי מלים שונות לגמרי, וגם היום, ואילו **מחר-מחרתיים**, שני המקיפים, באים מאותה מלה –

צט בראשית כד, א.
ק שם א, ה.
קא איוב לז, יד.
קב משלי יב, י.
קג שה"ש ב, ח.

קד בראשית כב, יא.

קה מכילתא בא פי"ח; תנחומא בא יג.

קי שיחת ש"פ ויקרא תשמ"ט (התועודיות ח"ב עמ' 433).

קז שבת פח, ב.

קח ראה ילקוט"ש דברים רמז תכד (ע"פ כתובות קיא, ב. וראה תנא דבי אליהו רבה פ"ה); הקדמת תקו"ז יב, א; תקוני יט (לח, ב).

קט ראה רמב"ם, הלכות יסודי התורה פ"ד ה"י.

קי פרקים מב-מג.

היא "בינה לעתים" – "עתים" הם חמש המדרגות האלה.^{קיב}

שוב, כל הדרוש יצא לנו מעסקו-דבורו-מצוותיו-תורתו-תפלתו שמפרט כאן ב"פרי הארץ": עסקיו הם השלשום שלי, הדבור הוא האתמול שלי, המצוות – להיות בצוותא חדא עם קוב"ה – היינו היום, כאשר "כל יומא ויומא עביד עבידתיה"^{קיג}. תורה היא כבר המחר שלי – זו "תורה לשמה", לייחד את התורה עם הקב"ה^{קיד} – החיה שלי, "כי הם חיינו וארך ימינו"^{קטו}. היחידה שלי – התפלה שלי – היא תחית המתים, המחרתיים שלי.

"יאדיר" – הקשר בין משה רבינו ובעל פרי הארץ

נשים לב שהוא גומר את התורה עם המלה "יאדיר", רומז לאדר^{קטז}. יש רק שני ימים בשנה ששונים "רבי" – ז אדר ו-א איר. קשר יפה – לסיום – בין רבי מענדלע למשה רבינו. מה הקשר בפשט? אביו ובנו של רבי מענדלע – הוא קרא לבנו על שם אביו – נקראים משה (סוד "משה משה"^{קיז} לא פסיק טעמא בגוויהו"^{קיח}, רבי מענדלע הוא ה"לא פסיק טעמא בגוויהו"!); שוב, א איר – איר חסר, ראשי תבות "אני הוי' רפאך" – עולה ז אדר.

קיב "עתים", 520, ועוד שלשום אתמול-היום-מחר-מחרתיים, 2160, עולה 2680 = מ פעמים בינה – "בן ארבעים לבניה" (אבות פ"ה מ"א), היינו "יודעי בינה לעתים"! אם נוסף יששכר, 830, יעלה הכל 3510 = ה פעמים שבת – "זכור את יום-השבת לקדשו" (שמות כ, ח).

קיג זחר ח"א רה, א.

קיד ראה ד"ה "רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת" בדרוש חתונה בסידור עם דא"ח (ובביאורי ר"ה מפאריטש עליו – נדפס מכת"י בספר חתן עם הכלה ונתבאר שם בארוכה, עיי"ש הערה פב ועוד).

קטו תפלת ערבית.

קטז ע"פ ביצה טו, ב.

קיז שמות ג, ד.

קיח ע"פ זחר ח"א קכ, ב; ח"ג קלח, א.

בזמנו. הדבר הזה נמשך עד ספרי קדש של הזמן האחרון. אבל כל זה אתמול. צריך להגיע ל"היום" – מעשה בראשית, איך שהיום מבינים את מציאות העולם.

לדוגמה, אם אני מבין שהארץ שטוחה, וכי"ב, הבנה זו היא כנראה השלשום שלי. אם אני חושב שהשמש מסתובבת סביב כדור הארץ – נכון לפי מבט הגברא שלי, לפי הסובייקטיבית שלי, ואפשר גם לומר כך (נכון להיום) עם נוסחאות מסובכות – זהו האתמול שלי. אבל אם – כמו שהרוז'ינער אמר, שהכל נקבע כמו שהצדיקים של אותו דור מחליטים – פתאום מגלים שכדור הארץ מסתובב סביב כדור הארץ (ועד לתיאורית היחסות והקוונטים וכו') זהו היום, איך שמבינים היום. הנר"ן של האדם הם להיות יותר ויותר מעודכן, וההתבוננות ("עמ'ד והתבונן נפלאות אל") חייבת להתאים לעדכון של מעשה בראשית.

כשעולים משלשום ואתמול להיום – היום אם בקלו תשמעו"^{קיט}, היום בא משיח – מגיעים גם למחר, כי מחר תהיה תיאוריה חדשה. חוץ משאלה מי מסתובב סביב מי, השמש וכדור הארץ, יהיה משהו חדש לגמרי – האיניו מושג. מאד חשוב, ברגע שאתה יודע שיש מחר אתה לא לחוץ יותר מדי על ה'תסכול' של התיאוריה של שלשום והתיאוריה של אתמול ושהנה היום יודעים כך וכך – כי יש גם מחר ולא רק מחר אלא גם מחרתיים.

חמש הקומות בעבודת האדם

זהו דרוש חשוב מאד בפני עצמו של חמשת חלקי תודעת הזמן, דרוש ששייך ל"יודעי בינה לעתים", יששכר. הבינה שלו

בקיזור – תובנות ונקודות 'עבודה':

- המגיד ממעזריטש למד כי "וספרתם לכם" היינו לעשות את ה"לכם" – דברי הרשות – בהירים ומאירים.
- שלמות המדות והתכללותן תלויות בעבודת הברורים ואז עולים לעבודת היחודים – מדות שהן בבחינת שבת.
- עבודת הברורים היא "מעשה בראשית" – יראה תתאה, בטול היש. עבודת היחודים היא "מעשה מרכבה" – יראה עילאה, בטול במציאות.
- ראשית האמונה הנוגעת ל'עבודה' היא אמונה שה' נמצא בכל דבר.
- ההתבוננות שהכל תלוי בחיות האלקית היא בשני שלבים: ראשית להתבונן שבלי חיות הכל פגר מת, ואחר כך להתבונן שגם הגוף מתהווה מה' ובלעדיו אין שום מציאות כלל.
- צמצום הוא גלות – העיקר מסתלק וגם מה שנשאר מתלבש ומתעלם.
- כל העולם נברא בשביל ישראל – ולכן ישראל מנהיגים את כל העולם.
- חטאינו גורמים מותרות בקליפות (מעבר לקיום הבסיסי) – כתמים וטומאת נדה המונעים דבקות בה'.
- עבודת הספירה היא יציאה מטומאה לטהרה על ידי המשכת מוחין – נ שיערי בינה – למדות.
- גדר הטומאה הוא אובססיביות ללא-טוב – מחשבות טמאות.
- אין ריק – במקום שאין קדושה יש טומאה, ובכח המחשבות הקדושות לסלק את הטומאה.
- תשובה תתאה היא הכרת מציאות האלקות בכל דבר.
- יחוד קוב"ה ושכינתיה היינו יחוד הבלתי-מושג (המקיף, מחר) והמושג (הפנימי, היום).
- יש לחנך ילדים לעסוק בדברים מועילים ולייחד את ה' גם בדברים הפחותים והגשמיים ביותר.
- ספירה היינו הכלי ועיקר ה"וספרתם לכם" הוא זיכוך הגוף.
- הקץ תלוי בזיכוך ה"לכם" – "בעינן נמי לכם".
- המשיח הבלתי-מושג יבוא מחר – ביאת המשיח "היום" היא הבאתו לתוך ההשגה.
- הבעל שם טוב לא היה ילד – תמיד נוכחות ה' היתה אצלו בגלוי, וכך הוא הניס את כל הקליפות.
- תכלית ביאת המשיח היא תחית המתים.
- על עבודת ההתבוננות בגדולת ה' – ב"מעשה בראשית" – להיות מעודכנת, להתקדם מתפיסות השלשום והאתמול לתפיסות המעודכנות היום.
- המודעות לחידושים הבלתי-ידועים מחר ומחרתים משחררת מהלחץ והתסכול מתאוריות העבר וההווה.

החטא ומיתת בני אהרן

אוה"ח אחרי מות

סבות המיתה

קידוש ה' – השייך ל-י שבשם, חכמה^א – כנגד האצילות בו "לא יִגְרַךְ רע"^ב (אין בו חטא). אכן, מסביר האוה"ח, קידוש ה' בבני אהרן – "לסבה נעלמת לידוע תעלומות" – לא היה מתאפשר בלי אחיזה דקה של חטא (ולאידך, גם אם היה חטא, ללא הרצון העליון בקידוש הבית בני אהרן לא היו מתים ביום חנוכת הבית), שהוא שרש הרע של העולמות התחתונים בעולם האצילות (בו עצמו "לא יגרך רע" כנ"ל, אך הקליפה דאצילות עומדת תחתיו, בראש עולם הבריאה). הדוגמה לכך היא מיתת רבי עקיבא, שהיתה לה סבה אלקית נסתרה, אך לאחיות מדת הדין נדרש פגם דק, שמחתו בדרשתו בתוך ששים ריבוא מישראל^ג – חטא עבורו (ב"דעת עליון"), שאצל אחר נחשב למצוה (כלומר, מה שנחשב לרע' בדעת תחתון כלל "לא יגרך" באצילות).

[בהמשך מסכם האוה"ח ומונה בפירוש "שלושה דברים גרמו מיתתם – עון העגל וההקרבה וקידוש הבית", כשהוא מחבר את הקירבה וההקרבה (שתי דעות חולקות בתו"כ, שאחריהן דעה שכל אחת מהן בפני עצמו מצדיקה מיתה), כי לעתים אמא וז"א נחשבות כאחת (עד שלע"ל – בחינת בינה – שם **מה** דז"א יתבטל ויכללל בבינה). באופן אחר יש לומר שחטא העגל – שהוא 'מהדורה חוזרת' של המשברים שקדמו לו, שבירת הכלים לפני

מפורסמים ביותר דברי האוה"ח בריש פרשתנו, בהם הוא מתאר את הסתלקות בני אהרן בנשיקה בדבקתם באור העליון ב"דבקות נעימות נערבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות". אך קודם עולות מדבריו ארבע סבות המצטרפות למיתת בני אהרן: (א) עון אביהם בעגל (ב) קרבתם לפני ה' (ג) הקרבתם אש זרה (ד) קידוש שמו יתברך בקידוש הבית. שלש הראשונות, שיש בהן חטא, הן בסדר של הכנעה-הבדלה-המתקה: חטא העגל, בעטיו לא שמר ה' את בני אהרן מחטא, הוא מקור הפגם – הרקע-ההכנעה הראשונה. חטאי הקריבה (של עצמם) וההקרבה (של אש זרה) הם פירוט שני גוונים בשרש **קרב**, על דרך מל-מל של הבדלה-המתקה (ועד שהאוה"ח מונה אותם כענין אחד) – הקריבה מעבר למחיצתם היא פריצת ההבדלה של הקדש והקרבת אש זרה היא פעולת ביטוי-עצמי שמעין המתקה.

שלשת הפגמים הראשונים הם כנגד ב"ע (שיש בהם ישות וקליפה) מלמטה למעלה, אותיות **הוה** שבשם: חטא העגל פגם בעשיה בפועל, חטא ההתקרבות פגם במדות בהתיימרות יתרה (אכן, האוה"ח מסביר שבפועל לא הצליחו להתקרב – "נתכון להודיעו שלא יחשוב כי יצתה מחשבתם לפועל שנכנסו לפנים... לשלול לכל יחשוב אדם לפרוץ ולהתקרב הגם שימות... ודבר זה ימצא בבחינת החושק שיתן נפשו על הדבר הגם שידע שימות, לזה אמר לו 'וימתו', פרוש וכבר מתו, ולא השיגו מחשבתם להתקרב" – כי ה-ו היא למטה מקה"ק המתחיל מ-ה עילאה, בינה), חטא הקרבת האש הזרה פגם באש הקדש של "עבודה שבלב" שבבינה. הטעם הרביעי,

המשך בעמ' 24

נערך מרשימת הרב ע"י איתיאל גלעדי. כ"ט ניסן תש"פ.
 א ראה תניא פרקים יט-כה ובמאמר "חמש מצוות כלליות" במלכות ישראל ח"ג.
 ב תהלים ה, ה.
 ג כך מביא האוה"ח וראה אבות דרבי נתן פל"ח וספר חסידים סימן ח.

עליה בקדש ב"קדשים תהיו"

אור החיים קדושים

(ג) המצוה להיות קדושים כמלאכים, משום שה' משרה את שכנתו בינינו יותר מאשר בין המלאכים ובמקומם.

שלושת הפירושים הם כנגד הכנעה-הבדלה-המתקה: הפרישה מהעריות היא הכנעה¹ ("ישב ולא עבר עבירה"). העליה המתמדת בקדש היא הבדלה בכל יום ובכל מדרגה מההשגה הקודמת (עד לתשובה והתמרמרות על עבודת ה' אמש, לפני שהכרתי את ה', כידוע בשם הרס"ג). השראת השכינה בישראל כמלאכים – בקיום "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם"² – היא תכלית ההמתקה, "דירה בתחתונים"³.

ורמז בשמות הקדש: בתוך "קדשים" רמוז שם שדי, שם שמירת הברית בצמצום והגבלה ("שומר לעולמו די") – הכנעה; בתוך "תהיו" שם יה (וכן "תהיו" עולה יה בהשאה), השראת "הנסתרת להוי' אלהינו" הדורשת התקדמות נצחית ממה שהושג אל הבלתי-מושג והבלתי-משוער – הבדלה; רוס"ת "קדשים תהיו" הם מתוק – המתקה – העולה אהיה פעמים הוי', הופעת הנסתר-העתידי (אהיה) ומימושו בפועל בהוה (הוי').

ז דוק שיש כאן הכנעה-הבדלה-המתקה שבהכנעה (שכולה שלילת היצר): הכנעה בעצם קיום הלאים (ויש לומר זהו העשה שבלאו, שאינו רק אי-עבירה אלא יש בו תועלת חיובית של הכנעת האדם); הבדלה במאמץ הפעיל להתרחק-להבדל מהעבירה (ודווקא כאן נכרת קדושת ישראל, הנקראים בכך קדושים, משא"כ באומות העולם – והיינו שרש נשמות ישראל בקדושת האצילות שלמעלה משרש האומות בבי"ע, ואכמ"ל); המתקה בקיום מצות ה' בקדושה (אך עדיין מתוך הכנעה "כאלו כפאו שדי"). בשתי המדרגות האחרונות – מל-מל – אומר האוה"ח שהמקימן "קדוש יאמר לו", בגימטריא ברית מילה.

ח תהלים פב, ו.

ט תנחומא נשא טז.

י ראה גם בעתה אחישנה פ"ז (עמ' טז-שכ).

שלושה פירושים לאוה"ח ב"קדשים תהיו": (א) זהו המשך לאיסורי עריות שבפרשה הקודמת, בכמה גוונים: הכתוב מוסיף עשה על הלאים של העריות; העשה מתבטא בהתרחקות מעבירה שבאה ליד האדם (במעשה ובמחשבה ואפילו כשאנו מודע) ו"ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה... כגון שבא לדבר עבירה לידו וניצול הימנה"⁴ (שאזי, בישראל דווקא, הוא נקרא קדוש); העשה מאפשר לעסוק בפריה ורביה בקדושה, מתוך מצות ה' השומרת מהתגברות שלילית של היצר.

(ב) "קדשים תהיו" בלשון עתיד, כי אין הפסק למצוה זו ותמיד יש להתקדש יותר, מחיל אל חיל – למדרגת משה רבינו ולמדרגת משיח⁵, כשגם משה מתעלה ממדרגתו כ"גואל ראשון" למדרגתו כ"גואל אחרון" והיינו העליה ב"פנימיות אבא [ל]פנימיות עתיק"⁶, ב"איהו תפיס בכולהו עלמין [ה]חכמה כ'נקודה דנעיץ"⁷, [ל]ית מאן דתפיס ביה [י]חד ולא בחושבן, לית מחשבה תפיסא בך כלל"⁸], ולכן זו עליה ללא הפסק, אל הבלתי-נתפס (בעצם). כדי לשאוף תמיד מעלה מעלה מצוה עלינו לשער את גודל קדושתו שאינו מושג כלל – "כי קדוש אני".

נערך מרשימת הרב ע"ו איתיאל גלעדי. כ"ט ניסן תש"פ.

א קידושין לט, ב.

ב "תהיו" עולה "ונח מצא חן בעיני הוי'" – דור העשירי של האנושות, הרומז למשיח.

ג לקו"ת נצבים מט, ד (ע"פ פ"ע שער קריאת שמע פט"ו; ראה הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד). וראה פלה"ר ויקרא ד"ה "הפך ים ליבשה" (עמ' סז ואילך) וד"ה "הנה ישכיל עבדי" תשי"ז.

ד זהר ח"א ג, ב.

ה הקדמת תקו"ז ("פתח אליהו").

ו ע"פ זהר ח"ג רכה, א.

מקום שבעלי תשובה עומדין

שפת אמת אחרי מות

הקדשים, ואומר השפ"א "מכאן אמרו חז"ל¹ במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד" – הקדש הוא מקום צדיקים אך קדש הקדשים הוא מקום בעלי תשובה בלבד² (וכל עבודת יום כיפור היא באהרן הכהן, הבעל-תשובה על חטא העגל, הנכנס לקדש הקדשים בבגדי לבן כדי שלא להזכיר את חטא עגל הזהב³). ורמז: **מקום בעלי תשובה קדש הקדשים** ועוד **מקום צדיקים קדש** עולה 2718, סכום כל ברכת כהנים, כאשר שתי הברכות הראשונות ("יברכך" ו"יאר") הן הברכה (מהמדות) והארת הפנים (מהחכמה-המוחין) להן זכאים הצדיקים על פי טעם ודעת ואילו הברכה השלישית ("ישא") היא נשיאת הפנים (מהכתר) גם לבעלי התשובה שאינם זכאים על פי דין⁴ וזקוקים לנשיאת עון.

יב ברכות לד, ב.

יג בתורה הבאה מסביר השפ"א את הקוטב ההפוך – הגוים המותרים בבמה בכל מקום (בניגוד לישראל, השייכים רק לקדש ולקדש הקדשים, וכשם שאינם מותרים לבוא אל הקדש "בכל עת" כך גם אינם מקריבים "בכל מקום"). אצל הגוים עבודת ה' היא דבר זמני וטפל בעוד אצל ישראל היא עבודת הקבע – "ללכת בהם" (ויקרא יח, ד), "עשם עיקר ולא טפל" (תו"כ עה"פ). התורה היא **תריג עיטין** – "עצה טובה קמשמע לן" – כיצד לאזן נכון עיקר וטפל (ולדעת גם מתי נדרשת הוראת שעה, זמני-טפל החורג מהקבוע-עיקר, כהקרבת אליהו בבמה בהר הכרמל – בבחינת **ע"ט** לעשות להו' הפרו תורתך...). **עיקר-טפל** עולה **צבאות**, שם הנצח וההודו, הכליות היועצות **עצה** טובה והרגלים בהן מקיימים "ללכת בהם".

יד ר"ה כו, א.

טו ראה נתחומא האיזינו דור"ה יז, ב (ונדה ע, ב).

השפ"א מסביר⁵ כי ראש השנה הוא יומם של הצדיקים (הנחתמים לחיים לאלתר⁶) ואילו יום כיפור – יום תשובה, סליחה ומחילה⁷ – הוא יומם של בעלי התשובה (הם-הם כל באי עולם, הבינוניים, שחתימת דינם מתעכבת עד יום כיפור כדי שישובו בינתים⁸).

כך דרשו⁹ "הוי' אורי וישעי"¹⁰ – "אורי" בראש השנה, "ב"אור צדיקים", "וישעי" ביום כיפור, "בישועה גם לחוטאים". "אורי" היינו אור החכמה ("חכמת אדם תאיר פניו¹¹"), הנמשך לצדיקים הזכאים על פי טעם ודעת, ו"ישעי" היינו **שע** נהורין הנמשכים מהכתר, גם למי שאינו ראוי, למעלה מטעם ודעת¹². למטה הצדיקים נמשכים מספירת היסוד ("וצדיק יסוד עולם¹³") ובעלי התשובה הם בני המלכות-**השכינה** (בגימטריא "**ביום הזה יכפר**"¹⁴).

מעלת יום כיפור ביחס לכל ימות השנה, כולל ראש השנה, היא הכניסה לקדש

נערך מרשימת הרב ע"ו איתאל גלעדי. כ"ט ניסן תש"פ.

א תרס"ד.

ב ר"ה טז, ב.

ג ראה רמב"ם הלכות תשובה פ"ב ה"ז.

ד ר"ה יז, ב.

ה ויקרא רבה כא, ד.

ו תהלים כז, א. "**אורי וישעי**" = **תריג**.

ז משלי יג, ט.

ח קהלת ח, א.

ט **אורי** הוא כפולת **ז** ו-**ישעי** כפול **יג** – יחס של נקבה וזכר, כנודע שהחכמה היא בחינת נקבה ביחס לכתר.

י משלי י, כה.

יא ויקרא טז, ז.

אחדות וקדושה

שפת אמת קדושים

השפ"א, קיום כל התורה "על רגל אחת",¹ ללא השתנות ("רגל אחת" רומזת גם לקדושת הברית, ה"רגל אחת" שבין שתי הרגלים). הקשר הוא דו-כיווני – האחדות גורמת לשמירת הקדושה ושמירת הקדושה מאפשרת אחדות (קיום "ואהבת לרעך כמוך" מאפשר עמידה על רגל אחת ושמירת הרגל אחת מאפשר את קיום "ואהבת לרעך כמוך"). כך בכל שבת יש "זכור" ביחוד בקדושה ו"שמור" בשמירת הברית ו"זכור" ו"שמור" בדבור אחד נאמרו.² מכאן נלמד שבידוד וריחוק חברתי נגרמים מפגם הברית – שאיננו ראויים להיות יחד בקדושה – וממילא התשובה הנדרשת היא על אהבת ישראל ופגם הברית התלויים זה בזה.

ד שבת לא, א.
ה ר"ה כז, א.

כתב השפת אמת³ כי פרשת קדושים נאמרה בהקהל משום שעיקר הקדושה תלוי באחדות כלל ישראל – כשעם ישראל מתאחד "ברזא דאחד" הקליפות בורחות ונוצר "גדר ערוה", שהוא עיקר הקדושה (וכנודע מכמה סיפורים אודות החוזה מלובלין שקרא עם אברכים צעירים את דברי רש"י כאן – "קדושים תהיו הוו פרושין מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה...") – ובכך נטע בהם את שמירת הקדושה לכל החיים, ומכאן נלמד לקריאת הפרשה על ידי המלך באזני כל ישראל). מכאן מובן שעיקר פרשת קדושים הוא מצות "ואהבת לרעך כמוך"⁴ – ה"כלל גדול בתורה"⁵ – שהוא, כפי שמסביר

נערך מרשימת הרב ע"י איתיאל גלעדי. כ"ט ניסן תש"פ.
א תרס"ד.
ב ויקרא יט, יח.
ג בראשית רבה כד, ז.

המשך מעמ' 21

(שאי-שמירתם מחטא היה בשל רושם העגל, כנ"ל) – ורק אז הוכשר אהרן לשרת בקדש. ועם כל זאת בא הכתוב להדגיש שעל אף שהחטא נמחל ורושמו נמחה אל לאהרן לבא לפני ולפנים בבגדי זהב משום ש"אין קטגור נעשה סניגור"⁶ – עדיין נותר זכרון החטא המתעורר על ידי בגדי זהב. שלש הבחינות מכוונות כנגד שלש בחינות של תוצאות שבירת עולם התהו – חטא כנגד שבירה ב-ז תחתונות, רושם כנגד בטול אחורי אבא ואמא וזכר כנגד הפגם בכתר, וד"ל.

ד ר"ה כז, א.

הבריה וחטא אדם הראשון בראשית הבריה – כולל את מיתת כל ז' מלכין דמיתו באמרם "אנא אמלוק", כך שהוא פוגם במדות (כנגד המלכים) ובמלכות (הכל "אנא אמלוק"), וה, ושני עניני הקרבה (קירבה והקרבה) הם ב-ה עילאה (כנגד תבונה ואמא עילאה), ודוק.]

תוצאות חטא העגל

האזה"ח מסביר שחטא העגל עצמו נמחל בתפלת משה (ולכן, בלי חטאי בני אהרן עצמם הם לא היו מתים בסבתו), אך נשאר ממנו רושם שנמחה רק בקבלת קרבן אהרן ומיתת בניו

לאט

ד - תי - ר - תו - מ - אות - ל - נפ - טה - בי - א - ו - ני - עי - גל

5

11

המולך המודרני

"איש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָתַן מִזְרְעוֹ לַמֶּלֶךְ מוֹת יוֹמֵת". יש דעות שונות מהי בדיוק עבודת המולך, ומכל מקום נראה שהדבר קשור להערצה עיוורת של מושג המלכות.

הגלגול המודרני של פולחן המולך הוא בפשיזם הקיצוני האומר שהמלך-הממלכה עומדים מעל הכל, עד שהאדם הפרטי מקריב את חייו וחיי יקיריו על מזבח המלכות מתוך שכרון וטירוף-חושים, כאילו אין כל ערך עצמי לחיי הפרט, חס ושלום. מסירות נפש היא דבר גדול ונשגב, אבל פולחן המולך הוא שנוא ומתועב.

יש לחזור ולשנן את ההלכה הבהירה "אם המלך גזר לבטל מצוה אין שומעין לו". חשוב לקיים את מצות המלך (וגם "דינא דמלכותא" בכלל), אבל חשוב להציב את גבול-הציות שאומר: התורה מעל המלך. אחרת המלך יהפוך למולך...

ברמז: נבואת משה רבינו מיוחדת בביטוי "זה הדבר אשר צוה הוי" ששעולה בגימטריא התורה מעל המלך.

שייך לדור של "ואחות תובל קין נעמה"¹ – שהיתה יפה וכל דורה נקרא על שמה, נשים יפות אותן לקחו עוזא ועזאל.

תקון הברית על ידי צום

אם כן, עיקר התקון של יום הכיפורים הוא על עריות, חטאים מיניים, ובעומק כל החטאים נכנסים בקטגוריה של עריות (שהרי סתם 'עברה' בלשון חכמים היינו עריות, וברמז: **עברה = זרע**, פגם ברית קדש). לכן במנחה של יום הכיפורים קוראים בתורה על איסורי עריות. התיקון של פגם העריות, תיקון הברית, הוא בצום של יום הכיפורים (יום הצום היחיד בתורה), כרמוז בפסוק "הנפלים היו בארץ" ס"ת **צום**. כך מלמדים חז"ל שהתיקון לפגם הברית ותאוות העריות הוא 'להרעיב' את היצר: "מרעיבו רעב משביעו שבע"² – זהו התיקון של הצום, הצמצום, לא רק רעב מאכילה אלא גם משימוש בכח המיני (כמו שתשמיש המטה הוא מהענויים של יום הכיפורים).

אם חז"ל עושים ענין גדול משני המלאכים עוזא ועזאל, צריך לומר שיש נקודה של שני מלאכים אלה בתוכנו, ועל זה באה הכפרה של יום הכיפורים. והרמז: **מעשה עוזא ועזאל = 613**, כל מצוות התורה. התקון שלהם הוא תקון כל הפגמים שבתורה, והוא נעשה על ידי **צום (136)**, צירוף ספרות (613). את כל האנרגיה הרוחנית של המלאכים בתוכנו, וגם את האנרגיה של יום כפור, צריך לקחת לכל השנה (כמו שפרשת אחרי מות נקראת כעת, לאו דוקא ביום הכיפורים), לדעת תמיד את מה להרעיב.

למושג "עזאזל" המופיע בכל התנ"ך רק בפרשתנו, בהקשר לעבודת יום הכיפורים, יש משמעות מיוחדת ועמוקה. יש כמה פירושים מהו עזאזל: רש"י מפרש "עזאזל – הר עז וקשה", יש מפרשים שעזאזל הוא שם נסתר ליעז-השעיר (וכן התרגום לאנגלית, scapegoat), וכן מפרשים שהסיומת "אזל" (לשון הליכה בארמית) היא על שם ההליכה אל ההר. יש מפרשים ש"עז" הוא כינוי לשטן, והשילוח שלו, אזל, פירושו שילוח היצר הרע, שלא יהיה כאן. ועוד פירושים.

בגמרא מבואר "עזאזל, שמכפר על מעשה עוזא ועזאל [נוטריקון עזאזל]"³ ופירש רש"י "עוזא ועזאל, מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין... כלומר על העריות מכפר". מעשה עוזא ועזאל רמוז בסוף פרשת בראשית, "הנפלים היו בארץ בימים ההם... אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם"⁴ – אלו מלאכים שקטרגו על בריאת האדם ואמרו שהוא עתיד לחטוא, ואמר להם הקב"ה שאם הם ירדו גם הם יחטאו, ואכן הם "הופלו" לארץ וחטאו בזנות. הסיפור הזה

נערך ע"י יוסף פלאי מהקלטת שידור כ"א אדר ב' תשע"א, תרגום מאנגלית.

א יומא סז, ב. "מעשה עוזא ועזאל" ראש-תוך-סוף **מזל**, התקון נעשה על ידי הגילוי של "אין **מזל** לישראל", סוד האין האלקי שמאיר בנפש כל יהודי ביום הקדוש, על ידי חמשת העינויים, שבכך מתקשר אל שרש באין (שאר האותיות = **מצות**). יש בבטוי 13 אותיות – פנות צורת ההשראה הן אותיות **עולם** – על ידי תקון **מעשה עוזא ועזאל** – "וחיי **עולם** נטע בקרבנו".

מ
ע
ש
ה
ע
ז
א
ז
ל

ד בראשית ו, ד. כב.
ה סוכה נב, ב.

ב בראשית ו, ד.
ג זהר ח"א כג, א.

רכילות והצלה מעין גנים – פרשת קדשים

עומד מהצד ומשקיף³¹. התורה אומרת לא להיות עתונאי, אלא להיות חלק מהחברה. כל היהודים באותה חברה, וזה מביא למנטליות בריאה של לקפוץ להציל את הזולת. לפי זה, הרכילות גורמת לריחוק ושנאה בין אנשים, וגם גורמת לעמידה של 'עתונאי' שלא יקפוץ להציל את האחרים (לפעמים צריך לקפוץ להציל אפילו בסיכון עצמי).

כל זה ממשיך את משחק המלים בפסוק, בין השרשים הלך-עמד: עמידה היא עצירה, "לא תעמד על דם רעך" היינו להתעכב, לא להתערב במציאות. התקון הוא להפוך את הפעלים – לעמוד-לעצור את הרכילות וללכת להציל את דם רעך.

תקון הרכילות במדת ההשתוות

חז"ל³² דורשים רכיל לשון רך – אזהרה לבית דין שלא יהיה רך לזה וקשה לזה. מכאן נלמד גם לאיסור רכילות כפשוטו: רכילות פירושה הפרדה בין אנשים, אתה לא מתייחס לזולת כמו לעצמך ולזה שאתה מספר לו את הרכילות. אנחנו אליטה, אנחנו גדולים, והוא סתם... לכן אני יכול לספר עליו. כלומר, הרכילות נובעת מכך שאצלך בנפש אין שוויון בין היהודים.

דבר נוסף שלומדים מפסוק זה הוא שאסור לדיין לגלות מה היה בהכרעת הדין

המשך בעמ' 31

ב בדומה לזה, יש אנשים שרק מביטים על ההיסטוריה מבחוץ, ולא מבינים שהם צריכים לקפוץ לתוכה ולשנות את פני הדברים – זהו ה"רכיל" וה"עמד על דם רעך". אפשר לטעון: יש הרבה עתונאים שנהרגו בקרב, גם זו מסירות נפש! אך האמת היא שזו מסירות נפש להיות רוכל, מי שהוא רוכל בטבע, בעצם, הולך על מסירות נפש. הוא לא הולך להציל מישהו בקרב, אלא במסירות נפש לצלם, ויתכן שיהרג.

ג כתובות מ, א.

"לא תלך רכיל בעמך לא תעמד על דם רעך אני הוי"ו". "לא תעמד על דם רעך" הוא אחד האיסורים החמורים בתורה: לא לעמוד מהצד כאשר מישהו טובע בנהר וכיו"ב, אלא – מתוך אהבה ומסירות – לקפוץ לנהר להציל את חייו, לעשות כל מאמץ להצילו.

בפסוק יש משחק מלים יפה: בתחילת הפסוק, "לא תלך רכיל בעמך" שרש **לך** נמצא בתוך המלה **רכיל** (וראה רש"י שרכיל לשון רגיל, כ במקום ג, **שהולך ברגליו**). ובהמשך, "לא תעמד על דם רעך" – **על דם** אותיות **לעמד** וכן השרש **עמד** נמצא בתוך "**על דם**". שני השרשים **הלך-עמד** משלימים 13 ברבוע, 169.

אל תהיה עיתונאי

למה שני האיסורים כתובים יחד בפסוק אחד? יש פירוש שהסמיכות באה ללמד שאמנם אסור לדבר רע על הזולת, אבל אם שומעים מישהו מתכנן לפגוע באדם שלישי חובה לספר לאותו אדם שהוא עומד בסכנה.

דורשים את הסמיכות גם לצד השני, בדרך זו: מה שאדם מדבר רעות על אדם אחר נובע מכך שלא באמת אכפת לו ממנו. כיון שיש ריחוק בין אנשים, ואחד מדבר רעות על חברו ומעצים את הריחוק, זה עצמו יגרום חלילה לכך שאם הזולת יהיה בסכנה לא יקפוץ להצילו.

כלומר, אם אדם מתייחס למציאות כמו עתונאי – אפילו אם אינו אומר דברים רעים (ושקר) אלא שמה שחשוב לו הוא רק לדווח על מה שמתרחש – הוא לא יקפוץ ספונטאנית להציל את הזולת, כי ב'ראש' שלו הוא רק

נערך מהקלטת שידור כ"א אדר ב' תשע"א, תרגום מאנגלית. א ויקרא יט, טז.

פרקי אבות השכינה

פרק ג משנה ב

רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן תַּרְדִּיּוֹן אוֹמֵר... שְׁנַיִם שְׂוִשְׁבִין
וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דְּבָרֵי תוֹרָה שְׂכִינָה שְׂרוּיָה
בֵּינֵיהֶם... מִנֵּין שְׂאֵפְלוּ אֶחָד שְׂוִשְׁבִין וְעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּנָה הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שְׂכָר...

פרק ג משנה ו

רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן דְּוִסָּא אִישׁ כִּפָּר חֲנִינְיָה אוֹמֵר,
עֲשֹׂרָה שְׂוִשְׁבִין וְעוֹסֵקִין בַּתּוֹרָה שְׂכִינָה שְׂרוּיָה
בֵּינֵיהֶם... וּמִנֵּין אֶפְלוּ חֲמֵשָׁה... וּמִנֵּין אֶפְלוּ
שְׁלֹשָׁה... וּמִנֵּין אֶפְלוּ שְׁנַיִם... וּמִנֵּין אֶפְלוּ אֶחָד...

בלבד, מה שאין כן בשנים שהיא נמשכת בפנימיות. ונראה שעיקר ההוכחה של אדה"ז לחלק בין עשרה לפחות מעשרה היא מלשון קדושה, "אין דבר שבקדושה פחות מעשרה", ומבאר שזהו "בקרבר קדוש" שהיא "השראת קדושת הקב"ה" (לשון אדה"ז).

נמצא שיש שלש מדרגות: השראת קדושת הקב"ה ממש, בעשרה דוקא; יחוד קוב"ה ושכינתיה, סובב וממלא, משנים

ועד עשרה (והוא "מכל מלמדי השכלתי" שאמר דוד, דוד הוא מלכות והוא למד מ"כל" בחינת יסוד); וקביעת שכר של הארה גבולית הממשיכה התעוררות בשעת העבודה, אפילו ביחיד. יחיד-רבים-עשרה מקביל למושגים נקודה-קו-שטח, ודוק.

ורמז לימינו: **קדוש = 734 = 2** פעמים (ערך ממוצע) **קורונה**. וכן **קובע לו שכר** וכן **הארה גבולית = 764**. בתקופת ה'בידוד', כשרבים אינם זוכים לתפלה בעשרה, יש אמנם "הארה גבולית" והקב"ה קובע לו שכר, ובכל זאת גם ביחיד יש מנין בזעיר אנפין (עשרת כוחות הנפש, על דרך היחוד של שנים בכל אחד כנ"ל), ולפי ערך זוה"ל" בקרבר קדוש".

והנה עיקר ענין "שכינה ביניהם" הוא כמאמר רבי עקיבא "איש ואשה זכו שכינה ביניהם", כנ"ל שהשראת השכינה בשנים הוא מחמת שיש ביניהם יחוד משפיע ומקבל, בחינת איש ואשה. בזכות "שכינה ביניהם" בין האיש והאשה, זוכים בע"ה למניין ילדים, השראת קדושת הקב"ה בבית!

אדמו"ר הזקן מבאר את ההבדל בין השראת שכינה בעשרה דוקא לקביעת שכר שאפילו ביחיד, "קביעת שכר הוא שמאיר ה' לנפש תדרשנו באור תורתו... והנפש היא בעלת גבול ותכלית... לכן גם אור ה' המאיר בה הוא גבולי מצומצם ומתלבש בתוכה... אבל ההשראה היא הארה עצומה מאור ה' המאיר בה בלי גבול ותכלית ואינו יכול להתלבש בנפש גבולית כי אם מקיף עליה מלמעלה מראשה ועד רגלה".

והנה גם בשנים יש השראת שכינה, כלשון המשנה הראשונה, ומבאר הצמח צדק; בשנים יש יחוד משפיע ומקבל, ומעורר יחוד קוב"ה ושכינתיה, אבל באחד יש רק הארה גבולית של 'קביעת שכר'. ובאופן אחר מבאר: גם באחד יש השראת שכינה (כפשטות המשנה השניה "מנין שאפילו אחד"), כיון שיש בתוכו יחוד של שנים, יצר טוב ויצר רע, נפש אלוקית ונפש בהמית, אך ההארה נותרת בבחינת מקיף

א תניא, אגרת הקדש כג. ראה שם במהדורה עם ליקוט פירושים מה שמובא מהצמח צדק (בפרט מאור תורה לשה"ש).

המהפכה השלישית

מנשים למדניות ללימוד נשים

בשנים האחרונות, הרב גינזבורג מלמד על ארבע 'מהפכות' גדולות בהלכות תלמוד תורה: כתיבת התורה שבעל פה, נטילת שכר על לימוד תורה, לימוד תורה לנשים ולימוד תורה לאומות העולם, כאשר היום אנו נמצאים בעיצומה של המהפכה השלישית ובראשיתה של המהפכה הרביעית.

נשים מלומדות בהמשך הדורות

בהמשך הדורות היו נשים רבות מלומדות וחכמות, כלשון הרבי "מצינו בדברי ימי ישראל שכמה וכמה נשים צדקניות היו בקיאות ולמדניות גדולות בתורה שבע"פ, החל מזמן התנאים וכן בדורות שלאחר זה". ונביא דוגמאות בולטות:

בתו של רב ניסים גאון היתה "בעלת תורה ויראת שמים". אשתו של דונש בן לברט היתה משוררת ולמדנית¹. במשפחת רש"י היו נשים חכמות כמו הרבנית מרים ש"תפסה ישיבה וישבה באוהל וילון לפניו ואמרה הלכה לפני בחורים מופלגים"². בתו של רבי שמואל בן עלי, ראש הישיבה בבגדד, היתה "בקיאה בקריאה ובתלמוד והיא למדה הקריאה לבחורים. והיא סגורה בבנין דרך חלון אחד והתלמידים למטה ואינם רואים אותה"³. התשב"ץ⁴ מביא תירוץ בשם "רבנית אחת" ומשבח אותו. אשתו של בעל תרומת הדשן חתמה על תשובה שכתבה בשמו⁵. מרת בילה, אשתו של בעל הדרישה והסמ"ע היתה

בתנ"ך יש מקום חשוב לנשים, גם כלומדות ומנהיגות, החל משרה אמנו. ומתוכן נציין: מרים הנביאה, בנות צלפחד, דבורה הנביאה⁶, חולדה הנביאה⁷, הנשים החכמות מתקוע ומאבל, האשה השונמית, מיכל בת שאול (שהיתה מניחה תפילין) ואסתר המלכה. וכן הגיורות החשובות: בתיה, רחב ורות. דורו של המלך חזקיהו מצוין לשבח בידיעת התורה של נשים כגברים בהלכות טומאה וטהרה⁸ – זהו דור 'משיחי' ("בקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח"⁹) שכן לקראת משיח תרבה הדעת בקרב הנשים (טהרות נקרא "דעת"), "ונבאו בניכם ובנותיכם"¹⁰. בדורות התנאים נאמר דבר הלכה מברוריה אשת רבי מאיר¹¹, ונשים נוספות ידועות לשבח בחכמתן ובמעשיהן, כמו אימא שלום אשת רבי אליעזר¹².

נערך ע"י יוסף פלאי. מאמר 13 בסדרה. ניתן לקבל במייל את המהדורה הנרחבת.

א ויש שמונים אותה בשלשלת מקבלי התורה.

ב ראה מלכים-ב כד, יד (ת"י שם), ובהגה בפירוש רש"י שם "היתה לומדה התורה שבע"פ לזקנים שבדור".

ג עירובין צו, א.

ד סנהדרין צד, ב.

ה שם ע"א.

ו שבת לא, א.

ז יואל ג, א.

ח תוספתא כלים ב"ק פ"ד ה"ז; ב"מ פ"א ה"ו. ברכות י, א.

ע עירובין נג, ב. וראה פסחים סב, ב.

ט שבת קטז, א, ועוד.

י ספר הקבלה. ספר יוחסין.

יא חסידות ומורדות עמ' 284.

יב שו"ת מהרש"ל בהערות לסי' כט.

יג "סיבוב רבי פתחיה" עמ' 6. ראה חסידות ומורדות עמ' 283.

יד שו"ת תשב"ץ ח"ג סי' ע"ח.

טו לקט יושר ו"ד יט ע"ב.

"ידיעה רחבה בקבלה וחסידות"²⁷, ועוד ועוד. הרשימה מתרחבת בכל העדות והגוונים עד לימינו אנו (נציין במיוחד את הרבנית פריידא שבדרון, הרבנית פרחא ששון והרבנית אסתר רובינשטיין מוילנא).

המהפכה מתחילה

אחרי הכל, ברוב הדורות והמקומות לא היתה מערכת מסודרת של תלמוד תורה לבנות. רק בדורות האחרונים נוצר הכרח לייסד בתי חינוך לבנות ישראל שתלמדנה תורה: תחילה ביהדות הדתית בגרמניה (שנאבקה ראשונה על קיום התורה מול רוחות ההשכלה וההתבוללות), כאשר הרש"ר הירש הקים בשנת תרי"ג בית ספר תיכון לבנות, ובהמשך הקמת "בית יעקב" במזרח אירופה בשנת תרע"ח. להקמת בית יעקב הסכימו גדולי ישראל באותה תקופה, וכך ניתנה גושפנקא הלכתית להתיר ולחייב לימוד תורה לבנות.

נסביר מעט את הצורך שהתעורר²⁸: בעולם המסורתי-הישן לא היתה השכלה רחבה לבנות בכלל, ומאידך שמירת היהדות היתה הנורמה המקובלת בקהילה הסגורה (ה'מוקפת חומה' בפני העולם הגויי). לעומת זאת, בעולם המודרני-המתחדש רוב הבנות ממילא יצאו מהבית לרכוש השכלה ומקצוע, בדרך-כלל בבתי ספר של גויים (כפי שהחוק חייב). מאידך, רוחות ההשכלה-החילון עשו שמות בקרב היהדות הדתית ורבים עזבו את דרך התורה והמצוות. במציאות זו, כדי שיהיה לבת מטען רוחני שיעמוד איתן בפני הרוחות

למדנית גדולה וגדולי הפוסקים עסקו בחידוש הלכה שאמרה²⁹. אסנת בראזני שכונתה "התנאית" עמדה בראשות ישיבה³⁰. זקנתו של החוות יאיר "היתה יחידה במינה בתורה". אור החיים הקדוש היה דורש בפני נשים ואשתו פאצויינה היתה מניחה תפילין ומתעטפת בטלית³¹. הרבנית קריינדל אשת רבי יוסף שטינהרט היתה ידועה בחכמתה וגדולי הדור הביאו דברי תורה ממנה³². אמו של רבי עקיבא איגר היתה "צדיקה ומלומדה כגברא"³³. הרבנית שרה-רבקה-רחל-לאה הורביץ היתה ידועה בלמדנותה, חברה תפילות ומובאים ממנה דברי תורה³⁴.

בתנועת החסידות במיוחד פוגשים הרבה נשים ידועות בצדקות ולמדנות - קשור ליחס לדמות הצדיק בחסידות, שאינו דוקא 'בתפקיד' של פוסק הלכות, ואף היו נשים שנהגו באדמורו"ת (קבלו פתקאות ערכו שולחן וכדו'). מתוכן נזכיר: אדל בת הבעש"ט. ריבעלה מסטאנוב ("פרומע ריבעלע"). יענטה הנביאה אמו של ר' יצחק מדרוהוביטש. נשים מיוחדות בחב"ד: הרבנית רחל זקנתו של אדמו"ר הזקן, בתה הרבנית דבורה לאה³⁵, פריידא בתו של אדמו"ר הזקן³⁶ והרבנית מנוחה רחל. הרבנית ציזיא חנה ש"שמש הרבנות". בשושלת קוֹז'ניץ היו כמה נשים חשובות מאד. לאשתו של רבי קלונימוס שפירא הי"ד היתה

27 ראה הקדמת הדישה ליו"ד. מגן אברהם רסג סקי"ב, דגול מרובה שם.

28 ראו ביבליוגרפיה בערכה בויקיפדיה.

29 נר המערב עמ' ריז.

30 שו"ת זכרון יוסף או"ח סי' יג. ראה בספר 'הישיבה הרמה בפירדא' ח"ב עמ' 169.

31 לשון אחיה רבי וולף אייגר, שו"ת רעק"א ח"א סי' כט.

32 פנים יפות פרשת שמיני "בשם בת דוד". שואל ומשיב תניינא ח"ד סי' יא.

33 ספר הזכרונות פרק צג.

34 אגרות בעל התניא ובני דורו עמ' רלו. כרם חב"ד א עמ' 101.

27 כד מכתב שנדפס בספר דרך המלך עמ' תמה.

28 כה על המשבר בחינוך הבנות ראה גם דברי רבי גרשון חנוך מראדזין (בעל התלפת) בהקדמה לספרו ארחות חיים (על צוואת רבי אליעזר הגדול) עמ' 12. וראה סקירתו של הרב אלינסון בספר האשה והמצוות. רקע היסטורי חשוב נמצא במאמרה של רחל מנקין, 'משהו חדש לגמרי', מופיע באתר 'דעת'.

נימוק להבדל בפסיקה. כלומר, ההגבלה על לימוד תורה לנשים נאמרה מטעם מסוים ובמציאות מסוימת ואילו במציאות הקיימת אין הדבר כך ולכן ראו חכמי הדורות שהוראה זו צריכה להשתנות מכמה טעמים וביניהם: א. מוטב ללמוד וללמד "תיפלות של תורה" כדי שלא יגיעו לתיפלות גמורה של עזיבת התורה (וחכמים דברו רק במקום שאם לא תלמד לא ייגרם שום נזק). ב. ההסתייגות מלימוד תורה לבנות נאמרה במציאות שהנשים ככלל אינן עוסקות בהשכלה ולימוד, ללא 'ערמומית' אלא הנהגה פשוטה ותמימה יותר, אבל כאשר האשה ממילא רוכשת השכלה, חכמה וערמה – ולא התורה היא זו שתכניס בה ערמה – אין מקום לאיסור זה.

ועדיין אפשר לקבל את הרושם שמדובר במציאות של דיעבד, כביכול 'אין ברירה' אלא להרחיב את לימוד הנשים. אבל מבט פנימי, הנובע היישר מדברי האר"י הקדוש – ומקבל תוקף למעשה בדברי הרבי מליובאוויטש – רואה כאן תהליך חיובי ולכתחילה! כך מדגיש הרבי שהנשים היום דומות לגברים ברמתן השכלית-העיונית, וכל החשש של תיפלות ודברי-הבאי פחות קיים. אדרבה, יש כאן עליה חיובית במעלת האשה (ובע"ה יתבאר עוד בפעם הבאה).

הסוערות, הכרח שתלמד תורה (לא רק הנהגה מעשית של כשרות ושבת וכדו'). ואם תרכוש השכלה כללית רחבה ולא תעסוק בתורה, הדבר יביא לעזיבת התורה שאינה ממלאת את עולמה הרוחני, עד לחשש התבוללות ממש. בנוסף, נוצר פער גדול בין האברך שגדל על ברכי התורה ובין הנערה המשכילה שלבה יוצא לעולמות אחרים, ואיך יקימו יחד בית נאמן בישראל? וכיצד תחנך האשה את בניה ובנותיה לדרך התורה והמצוות אם אין בידה ידיעות מספיקות? ואיך תהיה היא מורה בישראל? וביחס הפוסקים למהפכה: יש שהכילו את השינוי בתוך הכללים הרגילים. אך יש שהשתמשו (גם) בנימוק המכריע של "עת לעשות לה' [לקיום התורה בישראל] הפרו תורתך [לשנות מהמורגל בהלכה על 'המלמד את בתו תורה']". ועוד שיטה אמצעית רווחת: להשתמש בהיתרים שיש להם יסוד ידוע בהלכה אך לתת להם יותר תוקף מכח "עת לעשות" (כגון דעת יחיד שבדרך הרגילה לא היינו סומכים עליה וכיו"ב). וכן למעשה יש גישות שונות עד היום, האם להרחיב את הלימוד (אפילו ללימוד גמרא) או לצמצם אותו (כגישת ויואל משה והרבי מצאנז שלא ללמד מפרשי התנ"ך). בסגנון אחר, ההבדל בין הדורות הוא

המשך מעמ' 27

וההוא ככה. אם כן, תקון הרכילות הוא ב'מדת ההשתוות' (כפי שלימד הבעש"ט). השוויון בין יהודים נובע מקיום "שויתי הוי' לנגדי תמיד" – ומי שיש לו מדה זו לא ילך רכיל.

– רציתי לזכות אותך ומה לעשות שהרוב חייב אותך. דיין שאומר כך עובר על "לא תלך רכיל"^ט, "הולך רכיל מגלה סוד"^י. כשדיין אומר דברים כאלו הוא גם עושה אי-שויון, אני ככה

ד סנהדרין ל, א
ה משלי יא, יג.

הסיפור החסידי

רבי יצחק אייזיק מקארנא | עט סופר מאיר

רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מיכל ספרין מקארנא נולד בכ"ה בשבט תקס"ו. לאחר שהתייתם מאביו בגיל 12 גדל אצל דודו רבי צבי הירש מזידיטשוב, ולאחר חתונתו עבר לגור בפנינטשוב ליד חמיו, שם החל לנהוג באדמו"רות ובמקביל שימש כדיין בזידיטשוב, עד שהעבירוהו מהרבנות. רבי יצחק אייזיק סבל בזיונות, סבל ואף רעב ללחם, ומאוחר יותר אמר שלמדרגותיו זכה בשכר הרדיפות שסבל באהבה ובשמחה. לימים עבר לגור בעירו של אביו, קארנא, בה חי עד סוף ימיו. רבי יצחק אייזיק נחשב לאדמו"ר המרכזי בחסידות קארנא, והיה אדמו"ר לאלפי חסידים ומחבר פורה בשלל מקצועות תורניים, בעיקר בקבלה בה היה בקי וחדשן עצום. עסק רבות בכתבי הבעל שם טוב, ובסיפורים ממנו ומתלמידיו. רבי יצחק אייזיק נפטר בן 68 שנה, ב' באייר תרל"ד.

רבי יצחק אייזיק שאם גם בדורו קיים דבר כזה – יתכן שגם הוא יצליח להשלים ספר על הזהר למרות גילו [59]. באותו הלילה ראה את הבעש"ט שנתן הסכמה לפרושו והתחיל שוב לכתוב. בהתחלה כתב ברצף כמה שבועות, לא דבר עם איש ואכל ושתה רק לקראת הלילה. כך עד סיום הקדמת הזהר לספר בראשית. כשראה שהדבר פוגע בבריאותו, הקציב זמנים קבועים לכתיבה. בכך המשיך עד ערב פסח האחרון בחייו, והגיע עד מאמר הזהר על דברי ה' למשה "רב לך, אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה": [תרגום:] "רב לך" באור השמש שהיה לך, 'אל תוסף' שהרי זמנו של הירח בא, והירח לא יכול להאיר עד שיבוא השמש. אך 'וצו את יהושע וחזקוהו ואמצהו': אתה שאתה הוא השמש, עליך להאיר לירח (הוא יהושע), והרי נאמר 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם' וגו' (חיים כולכם היום)!. אחרי פסח חלה, ובקש שיביאו כתב היד בכדי להמשיך ולא לעמוד במאמר זה, אך לא אסתייע מילתא ובכך הסתלק.

רבי יצחק אייזיק חי במשך חיים שנים, ונפטר ב' באייר, נצח שבנצח. מורגש בסיפורו כמה הייתה נצרכת נצחיות החיים בכדי לכתוב את תורתו השופעת, שפירושו

בתולדות חייו של הרבי מקארנא שמור מקום הכבוד לספריו הרבים, שסיפורים רבים נכרכו בהם (תרתי משמע...):

פעם התאכסן רבי יצחק אייזיק במקום אחד, ונתנו לו לישון בחדר הספרים. בליל שבת ראה ספר מאיר מבין הספרים ובתחילה חשב שמדובר בדמיון, אך כשראה שהספר באמת מאיר הלך לבדוק באיזה ספר מדובר, וראה שזהו ספרו "נתיב מצותיך". למחרת בדרך למקווה החליק ושבר עצם ברגל, ואמר שהגיע לו זאת על שהיה לו קצת גבהות מזה שספרו האיר. מסופר שבפעם אחרת לא הצליח להירדם, משום שמהארון האיר ספרו "נוצר חסד".

בהקדמת פירושו לזהר 'זהר חי', מתאר בנו באריכות את תולדות הכתיבה: הצדיק התחיל בכתיבה לאחר פסח תרי"ז, ואחרי ארבעה דפים על שתי השורות הראשונות בזוהר ראה שזהו "מעין שאין לו סוף" והחליט להפסיק. [אז באו לבקש על חיי יהודי חולה, וכשאמר הצדיק שנותן לו במתנה חידושי הזהר שלו, החלים].

עשר שנים אחר כך הגיע לבקרו יהודי בן תשעים שנראה בריא וצעיר, ואז החליט

למשה רבנו בולטת מאוד בסיפור ונוכחת גם במקומות רבים בספריו. מעניין לנחש מיהו היהושע שלו, ה"פני לבנה", מפניו שקע.

משה הוא "ספרא רבא [=הסופר הגדול] דישראל" וגם "רעיא מהימנא" ולא פסיק טעמא ביניהם, אך אצל ר' יצחק אייזיק הנהגת העדה ונתינת התורה לא חיו בשלווה זו לצד זו: כך אמר בעל הייטב לב, שבתחילה באו לקאמרנער הרבה חסידים ואחר כך התמעטו, אבל בנסיעותיו תמיד נאספו אליו רבים. והסביר שבשמים היתה נחת רוח גדולה מחיבוריו, לכן פעלו שלא יגיעו אליו אנשים ויפריעו לו – מה שאין כן כשהוא ממילא בדרך...

בסיפור הבא מומחשים באופן מעניין המחלוקת עליו, שגרמה להתמעטות החסידים, וגם חשיבותו בשמים:

יהודי מלבוב הגיע לדברי חיים מצאנז, וספר לו שבימים אלה נמצא בלבוב הרבי מקאמרנא להשגיח יום-יום על הדפסת חומש היכל הברכה. הרבי אמר – תגיד לו בשמי שלא ידפיס פירושו, שהוא קבלה, על החומש. כשיצא הלך אחריו הרבי מגארליץ ושאל: מה דברת עם אביו? וענה לו. שאל אותו: מה אתה מתכוון לעשות? וענה – מיד כשאחזור ללבוב, אלך ואומר לו. אמר הגארליצער: אתן לך עצה. לפני שתלך אליו תשתווה עם החברא קדישא... וסיפור לקינוח לימים אלה: פעם היה רבי

יצחק אייזיק בוואלאווע בעת מגיפה, ואחר שעלה לתורה בשבת אמר במי שברך "בעבור שנדרתק"ם גוים בעבור יהודי אחד"... ומתו הרבה נכרים ואף אחד מישראל לא מת, עד שהגוים אמרו שהרבינר קלל אותם והוצרך לברוח משם.

לזוהר הוא כנראה גולת הכותרת שלה. כיצד זוכים לאריכות ימים כזו? מהפסוק "אורך ימים בימינה", ניתן ללמוד כי אריכות החיים שבנצח באה לו בזכות החסד והאהבה, ה"ימין מקרבת" ששלח דרך ספריו בכדי לקרב את ישראל לאביהם שבשמים (כתיבה מתוך מגמת קירוב, מתאימה לכך שבימין גם אוחזים את העט לכתיבה).

נוסף לכך שכתב ספרים רבים, אהב גימטריות ו**מספורים** ועסק ב**סיפורים**, גם שם משפחתו, ספריו, מתפרש בעברית כ"סופר" והאור הזורח מספריו מזכיר מראה של אבן **ספיר** בוהקת (כידוע בקבלה, מספר, סיפור ואור הם שלושת מובני השורש **ס.פ.ר.** ומציינים שלוש בחינות של כלים). אם כן, על הרבי מקאמרנא ניתן לקרוא את הפסוק "לשוני עט סופר מהיר". פרט לקשר הפשוט שלו לפסוק, בגימטריה שלו רמוזים באופן מופלא שנות חייו: ממוצע כל אות בפסוק שווה בדיוק **חיים**, ובמספר קטן עולה הפסוק חמישים – הגיל בו החל לכתוב את פירושו על הזוהר. **העט** שהוא אוחז בימינו הינו **עצה** טובה שנתן ליהודים בספריו, בהיותו בן חמישים לעצה (אותו **העט** גם מבחין בין עיקר ל**טפל**, דבר הנחוץ מאוד במלאכת הכתיבה). זו הדרך להיות סופר טוב, שספריו טובים ומאירים כשם שמאירים מעשים טובים.

הגיל בו נפתחה כתיבת הפירוש לזהר קשור באופן בו הסתיימה – פטירתו באמצע **ספירת** העומר תוך עיסוק בפטירת משה רבנו: על משה רבנו נאמר כי השיג את שער החמישים, ונתן את התורה ביום החמישים לספירת העומר. ההקבלה בין רבי יצחק אייזיק

מענות ותשובות

עוד נשמות שכמהות לשוב לצור מחצבתן.
ה' יברך אותך בכל טוב, ושנזכה לשמוע ממך
בשורות טובות בקרוב.

מחשבות טובות ושטות דקדושה

מזה כמה חודשים שאני סובל מכאבי ראש
מוזרים והרופא קבע לי תור לבדיקת סי.טי. אני
מאוד מודאג שיגלו משהו לא טוב ומתקשה
להסיח את דעתי מהמחשבות הפסימיות. יכול
להיות שהכל דמיון שלי, אבל אם זה אכן כך, זו
גם מחלה שצריכה רפואה.
אודה לרב אם יתפלל עליי לרפואה שלימה,
ליישוב הדעת ולשמחה בתוך שאר חולי עמו
ישראל.

מענה:

ברכה לרפואה שלמה לראש – בחיצוניות
(כאבי ראש) ובפנימיות (מחשבות פסימיות).
הכל מתחיל מהפנימיות – "חשוב טוב
(בפנימיות) יהיה טוב (גם בחיצוניות)".
מחשבה טובה הינה עמידה בנסיון, כמו
שמסביר זאת אדה"ז באגרת "להשכילך
בינה" [שלימדנו לאחרונה].
נסה ליישם את עצתם של צדיקי אמת
– שטות דקדושה (ותתחיל לרקוד
האפ קאזאק...!)

ברכה וחיזוק לצאצא האנוסים שרוצה להתגייר

שלום הרב,

שמי יוחנן ואני גר במקסיקו. ישנה מסורת
במשפחתנו שאנו מצאצאי האנוסים שהגיעו
מספרד לדרום אמריקה, וכבר זמן רב שאני
ובני משפחתי מרגישים משיכה עזה לה' ולעם
ישראל. אנחנו נמצאים בקשר עם בית חב"ד
המקומי ואף מסייעים להם במה שאנו יכולים.
אבקש מהרב שיברך אותי ואת משפחתי שנזכה
להתגייר בקרוב ולהצטרף לעם ישראל.
אני מאוד מבולבל ולעתים נראה שהאפשרות
הזו רחוקה, רחוקה מדי ואני רוצה לוותר על
הכל, אבל משהו בתוכי לא נותן לי, אני פשוט לא
יכול. כנראה שאבות אבותיי היהודים קוראים
לנשמתו לשוב הביתה, ולכן אני לא יכול לוותר.
סליחה על הטרדה והבלבול ותודה רבה.

מענה:

יוחנן היקר,
השאר איתך ברוחך ואל תאבד תקוה שכן,
"אין דבר העומד בפני הרצון". אם רצונך
באמת לשוב הביתה, לקב"ה ולעם ישראל
– אפילו שזה נראה לך קשה לשבור את כל
המחיצות ולהתגבר על כל המניעות – ה'
יהיה אתך בכל אשר תלך ויצליח את דרכך!
שתזכה להיות אור המאיר לזולתו ולהאיר

המדור מוקדש לזכות:

הרכה הנולדת שלהבת חנה שחת'י שחר – ט' ניסן תש"פ – שתגדל להיות חסידה יר"ש ולמדנית

רמז בפרשה

מתמטיקה בפרשת השבוע

אחרי: פרשת הכפרה

מתחלת פרשת אחרי ועד סוף פסוק לד (כל פרק טז) היא פרשת יום הכפורים. יש בה 34 פסוקים (כמו ב"שבעת ימי בראשית") ו-552 (יהלם 23; ראו הציור בעמוד הבא) תבות ו-2061 אותיות. השרש העיקרי בפרשה זו הוא קָפַר, מקור הכפרה של יום הכפורים, שחוזר 16 פעם בפרשה. כמו כן, יש גם פְּרָת 7 פעמים וגם פְּרָת (צירוף אותן אותיות) 3 פעמים, ובסך הכל 26, הוי', מלים מצירופי כ.פ.ר. נמצא שיש 23 מלים משרש כ.פ.ר, והנה 23 ברבוע שווה **תַעֲנוּג** (יום הכפרים שבת שבתון, לחיותם ברעב לשון תענוג).

יש כאן סדרה: 3 7 16 (סכום המספרים י-הוה כאשר ה-י מתחלקת ל-ג-ז). כאשר נפתח את הסדרה עד 13 מקומות נקבל:

3 7 16 30 49 73 102 136 175 219 268 322 381
בסדרה אנו מוצאים את המספרים שערכם **חֲכָמָה** (73), **אָמוּנָה** (102), וכן החבור שלהם 175, כמוכן 49 ששווה 7 ברבוע, 136 שהוא המשולש של 16, 219 ששווה 3 פעמים **חֲכָמָה**, 268 ששווה 4 פעמים **בִּינָה**, וכן 322 ששווה 14 פעמים 23. סכום המספרים עד 7 מקומות עולה **פר** (והממוצע מספר שלם, 40). סכום כל ה-13 הראשונים הוא 1781 (וגם כאן הממוצע מספר שלם: 137). בדילוג: 3 16 49 102 175 עולים **מִשָּׁה**, המספר הבא, 268 שווה **רַבִּינוּ** וממילא ביחד הם עולים **מִשָּׁה רַבִּינוּ** או 613. 219 ועוד 322 שווה 541 **יִשְׂרָאֵל**. 136 שווה **קול** וביחד **קול יִשְׂרָאֵל**. ועם ו-73 מגיעים ל-780 (**תשפ**) ששווה 5 פעמים **יוסף** (והוא ערך **יוסף** פנים ואחור) וכן הממוצע של כל

נערך ע"י הרב משה גנוט

אחד מ-5 המספרים הללו.

כשם שיש 26 כפר יש 7 פר ועוד פְּרָשָׁה אחד, ובסך הכל 34 (מנין הפסוקים) לשונות של פ.ר. (סוד **פר** דינין המתמתקים ביום הכפרים) בפרשה.

מיקומי 26 צירופי כפר הם:

ו				
ב	ה	א		
כ	ל	ר	ע	ר
מ	ו	כ	מ	ו
ו				
ב	ה	א		
כ	ל	ר	ע	ר
מ	ו	כ	מ	ו
ו				

פְּרָת - 451, פְּפָת - 1170 (הוי' פעמים **מה**), ולשונות כפרה - 5698 (22 פעמים) (259) וכולם יחד שווים 7319 שהוא 13 פעמים 563.

מהסוף: פְּרָת - 1208, פְּפָת - 2701 (ערך הפסוק הראשון בתורה ומשולש 73), ולשונות כפרה - 3150 (70 פעמים **מה**) וכולם יחד שווים 7059 והוא 13 פעמים 543 (**אָהִיָּה אֲשֶׁר אָהִיָּה**).

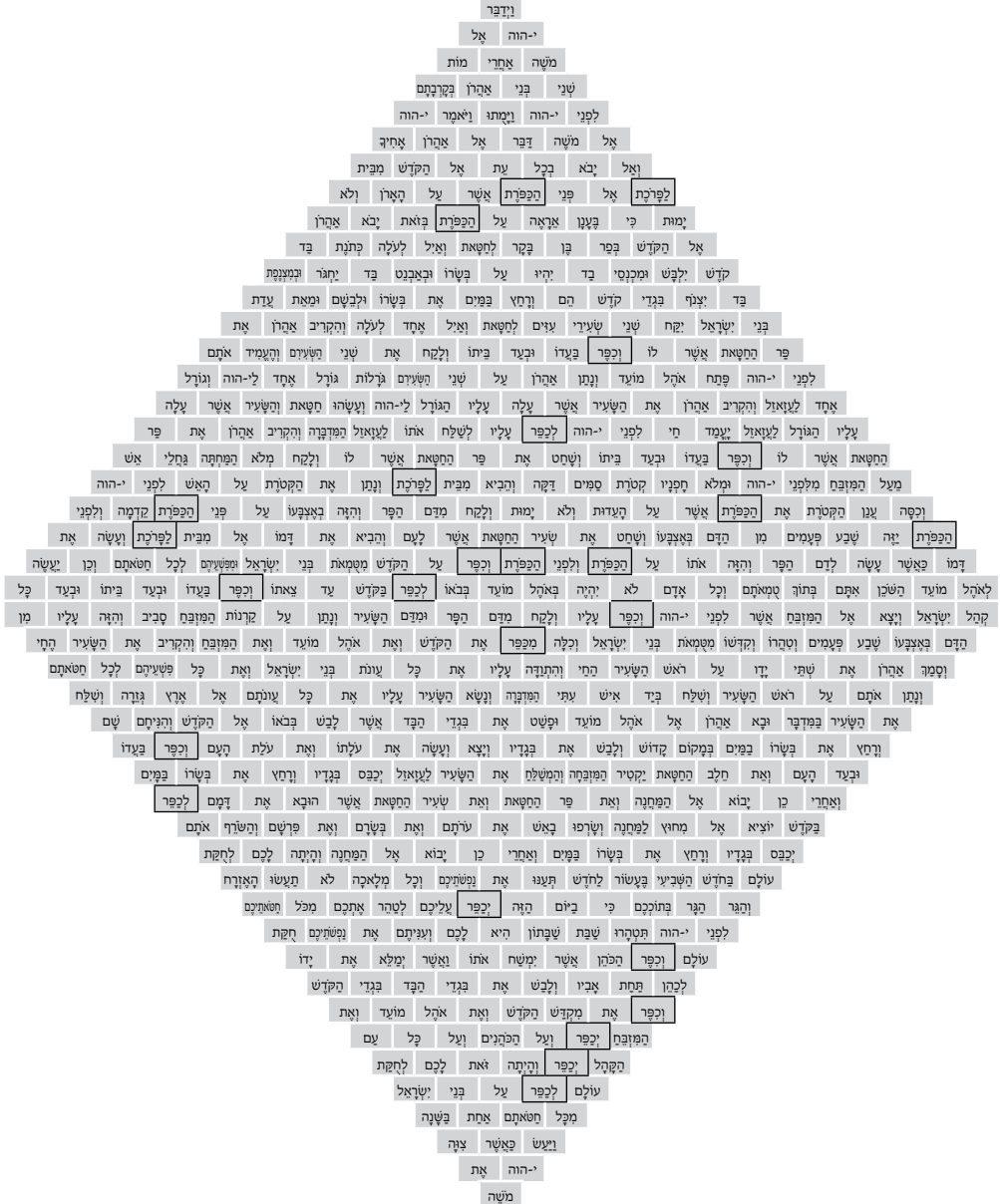
קדושים: "ואהבת לרעך כמוך"

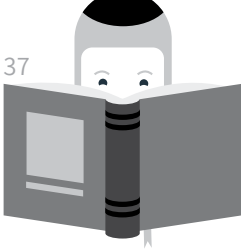
ערך המלים "**וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ**" 820 והוא משולש 40. יש בו **אָהַבָה** אותיות ולכן אפשר לציירו בצורת ההשראה של 4, כך:

בצורה זו **ר** באמצע ושאר האותיות מסביב עולות **פְתָר**. ערך כל 5 האותיות הפנימיות (**הלעמ** עם **ר**) עולה **מִשָּׁה** ("תּוֹרָה צְנָה לְנִי מִשָּׁה"), והאותיות במקיף הרחוק (**ואתכורב**) עולות 475. אם נבנה מאלה סדרה: 200, 145, 475, נמצא שהבסיס שווה **שְׁכִינָה**, רמז להשראת השכינה בישראל על ידי "ואהבת לרעך כמוך". המספרים הבאים בסדרה הם: 5645 3775 2290 1190. הוא האמצעי (ה-4) מבין 7 המספרים הראשונים והוא שווה 5 פעמים **רְחַל** וערך הפסוק "**הֲנֵה יִשְׁפִּיל עֲבָדֵי יְרוּם וְנִשָּׂא וְגִבָּה מְאֹד**" המתאר את העליות

ל"וּאֶהְבֵּת לְרַעַךְ כְּמוֹךְ" נקבל 1568 והוא הרבוע הכפול של כח ושווה "בְּכָל דְרָכֶיךָ דַעְוֵהוּ וְהוּא יִישֵׁר אֶרְחֻתֶיךָ". ועוד, במאמר זה כולו יש 'הוי' אַחַד אותיות (אַחַד של הפסוק ועוד הוי' אותיות של רבי עקיבא אומר וכו')!

המשיח. סכום שאר המספרים הוא 12530 שווה יְהוּדֵי פעמים מְשִׁיחַ! ידוע מאמר חז"ל: רבי עקיבא אומר "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה. והנה, כשנצרף "זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה"

אָנן קַחַבִּיבִּוּתָא הַמְדוּר לִילִידִים

אחר – לַפְּבוֹד הַגְּדוֹל הַזֶּה?
אֶת הַמִּיחָד אֶצְלוֹ מִסְבִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּעֶצְמוֹ בְּסִפּוֹר הַזֶּה. פֶּעַם, עַד לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, הַיְתָה עֲבוּדַת ה' מְלוּנָה בְּעֵקֶר
בְּרָגֶשׁ הַיְרָאָה. ה' הַנוֹרָא וְהַנְּכַבֵּד, "מְלֵא
כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְמָה אָנוּ הַקְּטַנִּים
לְעַמְתּוֹ? כַּאֲשֶׁר מַעֲמִיקִים בְּמַחְשָׁבָה
זוֹ נוֹפֵל בְּלֵב פֶּחַד גְּדוֹל. הַנְּבִיא חִבְקוּק
מֵתָאֵר אֶת הַהֶרְגָּשָׁה כֹּה: "ה' שְׁמַעְתִּי
שְׁמַעְךָ – יְרֵאתִי". אֶפְלוּ בְּלִי לְרֵאוֹת, רַק
מִהַשְׁמִיעָה, אָנִי כֹבֵר יְרֵא.

אָבֵל אֶצְלוֹנוּ, אוֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָעֵקֶר
הוּא אֶהָבָה – "אָנִן בְּחַבִּיבִּוּתָא תְּלִיָא
מְלֵתָא" [אֶצְלוֹנוּ בְּאֶהָבָה הַדְּבָר תְּלוּי].
אֶהָבַת ה' וְדְבוּק הַחֲבֵרִים הֵם הַבְּסִיס
לְכָל. מְסַפֵּר שְׁפַעַם אַחַת לֹא יֵרְדוּ גִשְׁמִים
וְהַבְּצֻרֶת גְּבָרָה. מָה עוֹשִׂים? הוֹלְכִים
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. זוֹכְרִים אֶת חוֹנֵי הַמְּעַגָּל?
רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹעֵל בְּצוּרָה שְׁנוּנָה. בְּמָקוֹם
לְעַמֵּד בְּתַפְלָה לְפָנֵי ה' בְּבִקְשָׁה שְׁיִפְתַּח
אֶת אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם הוּא פּוֹתַח בְּאַמְרֵי
תוֹרָה עֲמֻקָּה עַד שֶׁהַחַל הַגֶּשֶׁם לְרֵדַת.
וְכַמָּה עֲסָקָה אוֹתָהּ תוֹרָה? בְּפָסוּק "הִנֵּה
מָה טוֹב וַיְמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד!"

לְמָה אָנִי לֹא מֵתְאַפֵּק וְכֹבֵר קוֹפֵץ לָלֶג
בְּעַמְרֵי וּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן? כִּי בְּפִרְשָׁה שִׁלְנוּ אָנוּ
מוֹצֵאִים אֶת הַמְּצוּה הַיְסוּדִית שְׁמֵאֲמָץ

פֶּעַם נִפְגְּשׁוּ בְּדְרָכְכֶם רַב צְדִיק וְרוֹפֵא הָעֵינָה.
"מָה עֵסוּקְךָ?" שׁוֹאֵל הַרַב, "סִפּוֹר לִי עַל
עֶצְמְךָ".

"אָנִי רוֹפֵא וְעוֹזֵר לְאֲנָשִׁים", עָנָה הַרוֹפֵא
בְּגַאוּה.

"גַּם אָנִי..." מְשִׁיב הַרַב.

"כְּשֵׁאִין לְאֲנָשִׁים כְּסֹף אָנִי מְקַבֵּל אוֹתָם
בְּחֵנָם", מְמַשִּׁיף הַרוֹפֵא.

"גַּם אָנִי", מַחֲזִיר הַרַב.

"לְפַעְמִים", מְמַשִּׁיף הַרוֹפֵא וּמֵתְהַדֵּר, "אָנִי
מַגִּיעַ לְאֲנָשִׁים הַבִּיטָה, לְלֵא תַמּוּרָה".

"גַּם אָנִי", חוֹזֵר הַרַב.

"מָה גַּם אָנִי?", מֵתְפָרֵץ הַרוֹפֵא, "אֶתָּה
בְּכָל רוֹפֵא? לְמַדְתָּ מִשָּׂהוּ בְּרַפּוּאָה?"

"לֹא", מְשִׁיב הַרַב. "גַּם אָנִי כְמוֹךָ – מְסַפֵּר
לְכֶלֶם רַק עַל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שְׂאֵנִי עוֹשֶׂה...";

בְּעוֹד שְׂבוּעַ וְחֻצֵי, בְּיוֹם לָג בְּעַמְרָה, נַחְגֵּג
בְּעֶזְרַת ה' אֶת הַלוּלְתּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר
יוֹחֵאִי. בְּכָל שָׁנָה [וַיְהִי רְצוֹן שִׁגְמַת הַשָּׁנָה
נִזְכָּה] נוֹהָרִים אֶלְפִים רַבִּים שֶׁל יְהוּדִים,
מְכַל קְצוֹת הַקְּשֻׁת, לְהַשְׁתַּטַּח עַל צִיּוּנוֹ
וְלְהַשְׁתַּתֵּף בְּהַדְּלָקָה. גַּם מִי שְׁנִבְצַר מְמַנּוּ
לְהַגִּיעַ יוֹצֵא לְצֵן אֶת הַיּוֹם בְּהַדְּלָקוֹת
הַשְׁכוּנָתִיּוֹת. הַרְבֵּי מְלִיּוּבְאוּיֻטְשׁ יָזַם אֶת
תְּהִלּוּכוֹת הַיְלָדִים הַמְּפָרְסְמוֹת. מַדּוּעַ
זוֹכָה דְּרוֹקָא רַבִּי שְׁמַעוֹן – וְלֹא אֶף תַּנָּא

לִי הַדְרֹךְ בָּהּ בַּחַר אוֹתוֹ חֵבֵר לְהַצִּיג אֶת הַדְּבָרִים. אֲנִי קִנְאִי? אֶתָּה יוֹדֵעַ כַּמָּה אֲנִי מִתְאַמֵּץ שֶׁלֹּא לְהִיּוֹת כְּזֶה? מָה אֶתָּה מִדְּבִיק עָלַי תְּוִית 'קִנְאִי'? מָה אֲנִי יוֹתֵר – אַחַד שֶׁמִּקְנָא אוֹ אַחַד שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל לְהִתְגַּבֵּר עַל קִנְיָה? אֲנִי כָּל כֶּן מִתְאַמֵּץ, וְהוּא בִּבְת אַחַת בָּא וְהוֹפֵךְ אֶת הַתְּמוּנָה. הוּא כְּאֵלוֹ בָּא וְאוֹמֵר: לֹא מְעַנֵּן אוֹתִי וְלֹא חָשׁוּב לִי מָה שֶׁרְצִיתִי. בְּעֵצָם הוּא אוֹמֵר לִי שֶׁאֲנִי גְרוּעַ פְּעַמִּים: פְּעַם אַחַת שֶׁאֲנִי בְּכֻלָּל לֹא כְּזֶה צָדִיק, שֶׁאֲנִי קִנְאִי כְּמוֹ כָּלֵם, וּבְפַעַם הַשְּׁנִיָּה הוּא מְגַלֵּה שֶׁאֲנִי גַם שֹׁחֵן מִקְצוּעֵי שְׁמֵרמָה אֶת כָּלֵם וּמְנַסֵּה 'לְשַׁחֵק אוֹתָהּ' צָדִיק...

עַל רַעַף אֹמֵת

כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ אוֹתוֹ נִכְרִי אֶל הַלֵּל הַזֶּה וּבְקִשׁ מְמַנּוּ לְהִתְגַּיֵּר וְלִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה עַל רֶגֶל אַחַת עָנָה לוֹ הַלֵּל בְּמִשְׁפָּט קָצֵר. הַלֵּל בַּחַר אֶת הַפְּסוּק מִהַפָּרָשָׁה שְׁלֹנִי, "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹד", אֲלֵא שֶׁהוּא בַּחַר לומר אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַשְּׁלִילָה, בְּאַרְמִית: "דְּעַלְךָ סִנֵּי לְחַבְרָה לֹא תַעֲבִיד" – מָה שֶׁשְׁנוֹא עָלֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה לְחַבְרָה. הַרְבֵּה פְּעַמִּים כַּאֲשֶׁר אוֹמְרִים רַעֲיוֹן בְּדֶרֶךְ הַשְּׁלִילָה הוּא נִשְׁמָע הַרְבֵּה יוֹתֵר בָּרוּר.

אַתֶּם יוֹדְעִים מִי מְפִיר הַכִּי טוֹב אֶת הַחֲסוֹנוֹת שְׁלֹנִי? אֲנַחְנוּ בְּעֵצְמֵנוּ. אַחֲרֵים יְכוּלִים לְחַשֵּׁב עָלֵינוּ כָּל מִינֵי דְבָרִים, אֲבָל רַק אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים 'בְּפִנְיָם' וְיוֹדְעִים אֶת כָּל הַסּוּדוֹת. בְּדֶרֶךְ כְּלָל אֶת הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שְׁלֹנִי אֲנַחְנוּ מִשְׁתַּדְּלִים לְהַבְלִיט

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֻּלָּל הַגְּדוֹל בַּתּוֹרָה: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹד!"

וְאֵי אֵיךְ כְּאֵמֶת?

בְּדֶרֶךְ כְּלָל אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מְאֻלוּ שְׁשִׁמְחִים בְּחֻלְקָם. מָה שֵׁישׁ לִי – יֵשׁ לִי, וְיָמָה שֶׁלֹּא – בְּנִרְיָה שֶׁלֹּא צְרִיךְ לְהִיּוֹת שְׁלִי. אֲבָל לְפַעְמִים בְּכָל זֶה אֶתָּה קוֹרֵה לִי – אֲנִי מְרִישׁ בְּלֵב קִנְיָה. הַדְּבָר יְכוּל לְקִרוֹת כְּשֶׁחֵבֵר מִבֵּיא לְפָתָה מִשְׁחַק חֵדֵשׁ וּמִשְׁכָּלֵל שְׁאִין לִי. נְכוֹן, אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאִין לִי סִבָּה אֲמִתִּית לְקִנְיָה, וְשֶׁקִּנְיָה הִיא מִדָּה רַעָה, וּבְכָל זֶה לֹא אֲשַׁקֵּר לְעֵצְמִי – כֶּן הִיא הַהֲרַגְשָׁה בְּלֵב. כְּמוֹכֵן, אֲנִי לֹא רוֹצֵה שֶׁאַחֲרַי יִדְעוּ מִכֶּן וְלָכֵן מִשְׁתַּדֵּל מְאוֹד לְהִסְתִּיר אֶת מָה שֶׁאֲנִי מְרִישׁ בְּלֵב. אֲנִי פּוֹנֵה לְעִסּוּק אַחֵר וּמְעַמִּיד פְּנִים שְׁכָלֵל לֹא אֲכַפֵּת לִי. בְּדֶרֶךְ כְּלָל זֶה עוֹבֵד לִי. אֵף אַחַד לֹא שָׁם לִב, וְלֹא אַחֵר כְּמָה זְמוֹן גַּם אֲנִי שׁוֹכַח מִכָּל הַעֲנָן.

אֲבָל פְּעַם אַחַת זֶה קָרָה. בְּדִיּוֹק בְּרַגַע שֶׁהִתְחַלַּתִּי לְהַפְנוֹת אֶת הַגֵּב נִגַּשׁ אֵלַי אַחַד הַיְלָדִים וְלָחַשׁ לִי בְּאָזֶן בְּעֵקֶצָה: "רוֹאִים, רוֹאִים שֶׁאַתָּה מְקַנָּא...". מָה אוֹמֵר לָכֵם? טוֹב שֶׁזֶה הִיָּה בְּאָזֶן וּבְשֵׁקֶט, כִּי אֲנִי נוֹרָא נִפְגַּעְתִּי. בְּרַגַע הָרֵאוּשׁוֹן מִמֶּשׁ כְּעֵסֶתִי. רְצִיתִי לְצַעֵק עָלָיו בְּקוֹל שֶׁהוּא שֶׁקֶרֶן, וְשֶׁאֲנִי בְּכֻלָּל לֹא מְקַנָּא וְזוֹ סֵתֵם עָלֶיךָ, אֲבָל מִיֵּד הַבְּנֵיתִי שֶׁזֶה לֹא שִׁיָּה. הוּא בְּאֵמֶת צוֹדֵק. מָה, אֲנִי מְלֻאָךְ? נְכוֹן שֶׁאֲנִי לֹא רוֹצֵה לְקַנָּא, אֲבָל זֶה רַק הָרְצוֹן. בְּפַעַל בְּאֵמֶת 'צָאוּ לִי הָעֵינַיִם'... אֲזַ מָה בְּכָל זֶה אֶת הַכְּעִיס אוֹתִי? הַפְּרִיעַ

היינו מאחלים לעצמנו שישתכל הוא עלינו. בדרך זו אנו מגלים כי כלנו, כל היהודים, מאחדים בנשמה אחת. אתם יודעים מה קורה להורים שרואים את הילדים משחקים יפה אחד עם השני במקום לריב? הם מקבלים חשק לתת לילדים שלהם עוד ועוד מתנות.

מי שנהג כן מעורר עליו התנהגות דומה מלמעלה. גם ה' יתברך מפנה את מבטו ומתמקד רק בדברים הטובים שלו. ומה עם כל הדברים הלא-טובים? על כן נאמר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישאאל". ה' פשוט מתעלם מהם – "ה' אלקיו עמו!"

כאשר כלנו מאחדים מקבל ה' חשק מיחד לתת לנו מתנות בשפע. איך חותמים את תפלת עמידה? "ברכנו אבינו... באור פניך" – כאשר "כלנו כאחד"!

שנזכר בזכות רבי שמעון לאהבת ישראל אמתית!

שבת שלום ומברך! **רבי**

ואלו את החסרונות שלנו להחביא ולהסתיר. אנחנו אומרים לעצמנו: "נכון, יש לנו עוד מה לתקן, אבל זה לא העקר אצלנו. המדות הטובות והמעשים הטובים שלנו – הם העקר".

ומה האדם הכי שונה? שבאים ואומרים לו הפוך. שמגלים את החסרונות שלי בחוץ ואומרים שהם העקר אצלי. בא הלל הזקן ואומר לאתו נכרי: יסוד התורה כלה הוא להפוך את הסדר. את גלוי החסרונות תשאיר לעצמך, לזמן בו אתה חוזר בתשובה ומתקן את המעשים שלך. אצל החבר תנהג הפוך – תחמיא לו, תפרגן לו, תראה את הדברים הטובים שלו. מהחסרונות שלו תתעלם כרגע. ואם הם קופצים לך מול הפנים? סובב אותן בבקשה, תסתכל עליהם באלכסון...

יסוד התורה כלה

מה עשינו כאן? הצלחנו להסתפל על החבר בצורה מתקנת, בדיוק בדרך בה

עלות השבוע: מהו הדבר השנוא על האדם? מה אני לומד מכן?

בין הפותרים נכונה יגרל משחק קפסה. תשובות יש לשלח לדא"ל

maosime@gmail.com או בטלפון 079-9211452 עד יום ב' הקרוב.

הזוכה מגיליון תזריע-מצורע: אליהו עמקיה ירושלים

הפרסיס בחסות:

צעצועי רוזנפלד

יפו 34 ירושלים | טלפקס 02-6240854

המדע מתעדכן. מה עושים? עבור מי שמתייחס לתורה ומדע כמתעמתים על

התודעה 'עדכון' המדע טומן בחובו בעיה כפולה: ראשית, המדע העדכני נדמה כמאיים על תפיסת העולם הוויקיה-הנצחית של התורה, טוען בבזז שהתורה לא רלוונטית כי 'היום כבר יודעים ש...'. בנוסף, הרבה פעמים המדע הקדום 'הוטמע' לתוך התורה – עד ש'הסתדרנו' עם תפיסת-מדע קודמת, ואף קדשנו אותה כחלק מהתורה, המדע משתנה לנו מול העיניים... אז אולי עדיף להסתגר בבית המדרש ולהתעלם ככל שניתן מחידושי המדע?

באמת המדע איננו איום. לימוד "מעשה בראשית" והתבוננות בו הם הדרך לאהבת ה' ויראתו! כדי שההתבוננות תפעל, תגע באמת בשכלנו ובלבנו – כמי שחיים בהווה, חושבים ומרגישים את העולם של היום – היא צריכה לנבוע דווקא מתוך המדע המעודכן ביותר. ואיך התורה 'תסתדר'? התורה היא נצחית – לומדת מהעבר, מאירה את ההווה וצופה פני-עתיד. כשמביעים זאת משחררים מכל הלחצים והתסכולים של 'התאמת' התורה והמדע, שהרי מחר ומחרתיים תצוצנה תיאוריות חדשות ואף יפרצו גבולות הידע והחשיבה האנושיים לכיוונים ותחומים חדשים לגמרי.

זו התפיסה השמחה של חיבור התורה והמדע של הרב גינזבורג שליט"א. השיעור המרכזי בחוברת הזו מעמיק בעבודת ימי ספירת העומר אצל רבי מנחם מענדיל מויטבסק – מציאת ה' בתוך המציאות ("בכל דרכיך דעהו") וחיבור העתיד הבלתי-מושג אל ההווה המושג – תוך הסבר הדברים גם בהקשר למדע המתעדכן.

מעוניין להפיץ את **ואביטה** במקום מגוריך?

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **tiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

או במספר **02-5434297** – המספר פתוח לניידים כשרים.

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il